

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLMAŊYOK

szabadalmazását esz-
köli mind. államban
Réthy János
nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház
mellett. Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

A magyar ipar- és kereskedelmi bank részvény-társaság váltóüzlete.

Budapest, V., Nádor-utca 4.

Mint kitérő tőkebefektetést ajánlja a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja
4 1/2 százalékos adómentes zálogleveleit és
4 1/2 százalékos közszégi kötvényeit,
melyek nála a mindenkori napi árfolyamon jutalék-
mentesen kaphatók.
Teljesít tőzsdéi megbízásokat, díjmentesen bevált szelvényeket, elfogad betéteket folyó- (cheque) számlára, pénztári jegyek vagy betéti könyvekre, s azokat 4 százalékkal adómentesen kamatoztatja.

Magyar ipar- és kereskedelmi bank
részvény-társaság váltóüzlete.

FÖLDVÁRY IMRE

férfidivat- és fehérnemű-raktára.

BUDAPEST,
IV., Koronaherczeg-utca 11. sz., a főposta mellett és
VIII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett.
Villamvilágítás. — Telefon: — Árjegyzék bérmentve.
Cségen össze nem tévesztendő Földvári J. (Jakab) cséggel.

Tanulmányok
Nemzetközi
Gyermek- és
Ifjúkori
ajánl
és
elhelyez

Gerson Anna asszony

BUDAPEST,

Andrássy-út 21.

(félemelet).

„Toronyórák“

palota, lakatya. gyári órákat.

villanyórákat,
legelőnyösebben rendez be
Mayer Károly L.
1-es magyar gőz-órát
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzék, kőfűtőgép, bérmentve.

A Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-út 30
elválasztja jótállás mellett
legelőnyösebben

asphalt-burkolatok

fektetését és

nedves lakások,

pinceszék, stb. gyökerez
szárazzáttételét.

Telefon.

LATZKOVITS A.

BUDAPEST,

IV. kerület, Váci-utca 22. szám.

Cs. és kir. szabadalmazott fehérnemű-gyáros
ajánlja

uri divat- és fehérnemű-ujdonságait.

Buziás gyógyfürdő.

Ujjonnan berendezve, villamos világítás, szénsavas
vasas források, női bálutak, vészeségység, sá-
pár, vese-fővénnyel, szomor és bálutak, ideg-bájak
ellen kiváló orvosi tekintélyek által ajánlva, szé-
nsavas meleg peregő fürdők, lap-(mór)-fürdők,
colorisator fürdők, hidegvíz-gyógyintézet, vasuti
állomás Lugas és Temesvár az állomásra társas
kocsik és magánfogatok vannak kirendelve.
SCHOTTOLA ERNŐ gyógyfürdő-tulajdonos.

FÖLDESZ L.

puskaműves.

Budapest, IV., Múzeum-körút 3. sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát, úgymint vadász-
fegyverek, Flóbert és revolverek, épűgy teljes
vadász-felszerelések és töltényeket.

Javítások pontosan és olcsón eszközöltek.

1894. április 208. sz. 1894. április

BUDAPESTI SZEMLE

A M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti

GYULAI PÁL.

TARTALOM:

Rainer főherceg papirus-gyűjteménye. — Gold-
ziber Ignációtól.

Úti levelek Amerikából. (I.) — Ottlik Ivántól.

Miklós, Arany Csaba-törődékében. — Beöthy Zsoltól.

A botrány. Regény. (I.) — Alarcon Péter után, spanyol
eredetiből. — T. I.

Költmények: A szerelem iskolája. — Némethy Géza-
tól. — Babér és szőlő-tő. Zanella Jakab után olaszból.

— Szász Károlytól.

Az 1843–44-iki országgyűlésről. — Zichy Antaltól.

Az első játéktanfolyam hazánkban. — Szigetváry
Ivántól.

Törvényjavaslat a házassági jogról. — Joób Lajostól.

Értesítő: Geöcze Sarolta: Művészet és természet. —
I. m. — Dowden: Introduction to Shakespeare. — sz.

— Kriza János költeményei. — I. a. — Theodore Duret:
Histoire de France de 1870 à 1873. — L. — Revue
d'Histoire littéraire de la France. — h. — Új magyar
könyvek.

Megjelen évenként 12-szer 10 ívnyi havi füzetekben.
Előfizetési ára bérmentes küldéssel egész évre 12 forint,
félre 6 frt.

Franklin-Társulat

magyar irod. intézet és könyvnyomda Budapestben.

UNICUM

szabadalmazott

PERONOSPORA

PERMETEZŐ

Az orsz. magyar kertészeti

egyesület 1893-iki kiállítá-
sán a legelső díjjal, a nagy

arany éremmel

kitüntetve.

Ara 14 frt 75 kr.

Kapható egyedül csakis

Mauthner Ödön

magkereskedésében

BUDAPESTEN.

5676 Főútel:
Andrássy-út 23. szám.

Fiókútel:
Koronaherczeg-u. 18.

Valódi knittelföldi kristály

azurín kilónként 1 frt 45 kr.

A „Franklin-Társulat“ kiadásában

Budapestben megjelent és minden

könyvtárban kapható:

Kossuth Lajos

levelei.

Bem altábornagyhoz

1849 júniusig.

Kiadta Makray Aladár.

Ara 80 kr.

CALDERONI ÉS TÁRSA

5697

Budapest, IV., Váci- és Deák-utca sarkán.

Verseny- és vadász-csővek

à tirage rapide és à foyer conservé legújabb

szervezetű gyors használatra alumínium és

más anyagból sárga börtökben kettős lát-

csővek domboru lencsékkel, 8 egész

16 szoros nagyítással másodpercz mutatók, lé-

pésmérő s aneroid magasságmérő zsebben hord-

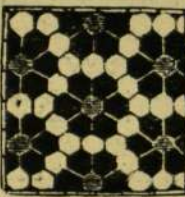
hatók távolságmérő, zsebkörzők nagyítóüvegek

vadász-szemüvegek, mérőszalagok, lómértekek

fényképészeti készülékek

amateur és turisták számára.

— Képes árjegyzék bérmentve állanak rendelkezésre. —

WALLA JÓZSEF

czementáru-gyára

építési anyagok raktára

Budapest, VII. ker. Rottenbiller-utca 13. sz.

Vallalkozik:

GRANITTERAZZO,

BETONIROZÁSOK,

CSATORNÁZÁSOK,

SZÖKÖKUTAK,

CZEMENT-LAPOK és

MOZAIK LAPOKKAL

KÖVEZÉSEK

elkészítésére stb.

Raktárt tart:

KERAMIT LAPOK,

KELHEIMI LAPOK,

METTLACHI LAPOK,

TERRACOTTA-ÁRUK,

KÖFEDÉLPÉP,

TÜZÁLLÓ TÉGLÁK,

KÉNY RAKVÁ-

NYOKBÓL stb.

Gyári raktára a
gardenai Port-
landi cement és
vázhatlan mész-
gyárnak.

Nádsonat,
menyest ké-
szítéshez
(Stuccatur-Rohr-
gewebe).

STEINZEUGRÖHREN

15. SZÁM. 1894.

BUDAPEST, ÁPRILIS 15.

41. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félre — 6

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
félre — 4

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
félre — 2.50

Külföldi előfizetésekre a postailag
meghatározott viteldij la csatolandó.

KOSSUTH TEMETÉSE ÉS A GYÁSZÜNNEPEK.

A turini gyászünnepe.

KOSSUTH LAJOS turini temetése egyike volt a
legfényesebb gyászünnepeknek, melyet
valaha a szép piemonti főváros látott. A
temetés tulajdonképpen impozáns gyászmenet
volt, mely a valdensiek templomától a vasúti
pályaházig tartott. A turini központi pályaház
hasonlít a mi keleti pályaudvarunkhoz, a mely-
nél azonban valamivel nagyobb és monumentá-
lisabb épület.

A földt csarnokba vezető árkaos bejáróban
volt a rögtönzött ravatalos terem, a hová a
koporsót vitték, és a hol a magyarországi or-
szággyűlési pártok szónokai elmondták emlék-
beszédeiket.

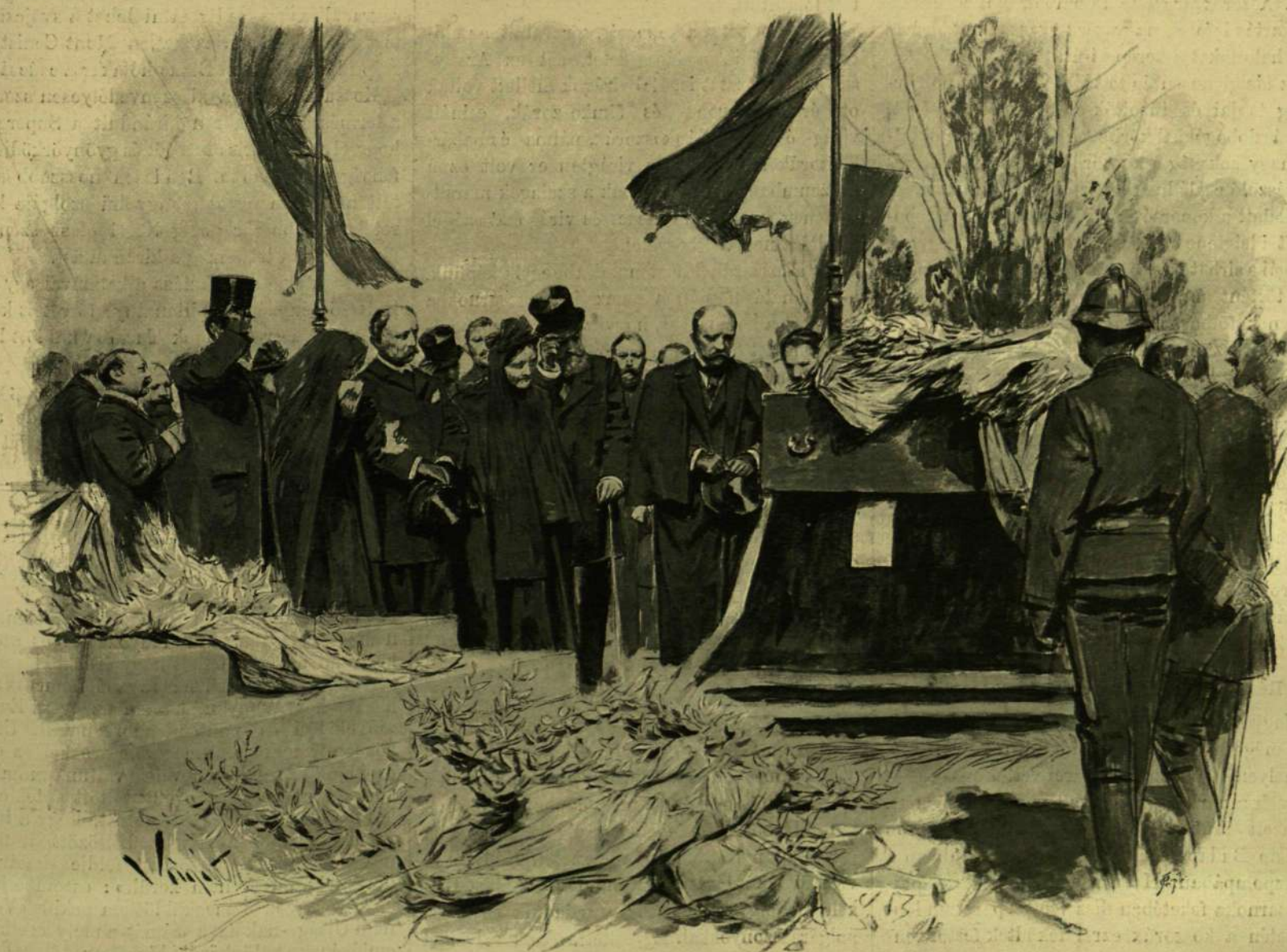
A pályaház összes helyiségei tömve voltak
közönséggel. Egyes kíváncsiak fölmásztak szé-
dítő magasságba, a pályaház üvegfüdelére és
párkányzatára. Az utasok megszállották a vasúti
vonatot, sőt a kocsik tetejét is.

A pályaház előtt hatalmas nagy térség van: a
Piazza Carlo Felice, melyet árkaos paloták kör-
nyeznek. Középen egy szobor emelkedik, melyet

gyönyörű park környez. Ezt a kertet és a tért
övező palotákat tizezrekre menő közönség tar-
totta megszállva. A menet a legszebb rendben
járt körül a teret és vonult a pályaház-elé.
Mint képünkön is látható, elől valóságos zászló-
erdő alatt haladtak a különféle egyesületek és
testületek, utánok ment a városi zenekar, majd a
halottas kocsit a városi őrség kíséretében és vé-
gül a résztvevők beláthatatlan hosszú sora.

Ez a gyászünnepe, bár kisebb arányu, de
mélto előzménye volt a budapesti nagyszerű
temetésnek.

Az olasz hírlapok a gyász napjaiban párat-

KOSSUTHNÉ ÉS KOSSUTH YILMA, HAMVAINAK SÍRJA TÉTELE BUDAPESTEN, A KEREPESEI-ÚTI TEMETŐBEN, MÁRCIUS 31-ÉN.

Vágó Pál rajza.

FROMMER A. HERRMAN utóda

mag- és növénykereskedése Budapestben.

5461

Ólomzárolt quedlinburgi répmagvakat:

Eredeti oberndorfi sárga

Eredeti olajbogyóalakú, sárga

Eredeti mammuth, sárga

110 frt.

90 frt.

80 frt.

lan részvétet tanúsítottak. Minden lap pártkülönbség nélkül ünnepelte Kossuth Lajost és a magyar nemzetet. A turini «Il Fischietto» című politikai humorisztikus lap egész sor képet közölt; ezek közül az egyik sikerült allegorikus rajzot itt be is mutatjuk. A gyászoló Italiára mély fájdalommal borúl Hungaria s karjával gyöngéden átfogja nyakát. Mögöttük van a gyászfátyolos nemzeti zászló s oldalt a babérszörű, melynek kettős szalagján ez a felírás: «Italia» «Ungheria»; a kép aláírása pedig ez: «Közös aspirációink voltak a szabadságra, együtt siratjuk Kossuth Lajos halálát, ki karját és lángeszét élete utolsó napjáig a szabadság ügyének szentelte.»

Az első képes olasz lap, az «Illustrazione Italiana» a «Vasárnapi Ujság» előbbi számaiból Kossuth két arcképét közli. Az olasz újság a turini temetésről érdekes eredeti rajzot tett közzé, a melyet mi is bemutatunk. Ezen a képen látható a halottas kocsis, a mely után Kossuth Ferencz és Kossuth Lajos Tivadar, továbbá a küldöttek díszmagyar ruhás tagjai haladnak, míg a koporsó oldalán elől Csudaffy olasz tábornok, magyar emigráns és hátrább Türr István tábornok lépdelnek.

Kossuthné és Kossuth Vilma temetése
Budapest.

Hazai hantok alatt, a kerepesi-úti temetőben aluszszák örök álmukat Kossuth Lajosné Mészleány Teréz és leánya, Kossuth Vilma, a kik harmincz éven át ott porladoztak Genuában, a san-benignói angol temetőben, melyből oly gyönyörű kilátás nyílik a Földközi-tengerre és a Riviera paradicsom-völgyébe.

A nemzet kegyelete haza hozta e drága hamvakat is, hogy itt pihenjenek Kossuth Lajos mellett, a kiért életükben szívők dobogott. A budapesti temetésen az egész főváros részt vett. A tereztvárosi templomból, hol a gyászszertartás lefolyt, nagyszéri gyászmenet kísérte ki a halottakat a kerepesi-úti temetőbe.

Az ideiglenesen épített sírbolt körül a polgárság tagjai és tüzoltók állottak díszőrséget. A gyászbogdókkal körített helyet minden oldalról nagy sokaság állta körül. A koporsóknak és a gyászoló családoknak alig tudtak utat nyitni.

Mialatt a koporsót a fekete bársonnyal leborított ideiglenes ravatalra tették, és az egyház szolgálói a sírbetevés előtt utolsó imádságot mondtak, történt az a pillanatnyi fényképfelvétel, a melynek felhasználásával készítette Vágó Pál festőművészünk, a ki a gyászszertartásnál szintén jelen volt, lapunk mai számában közölt rajzát.

A koporsóhoz legközelebb áll Kossuth Ferencz hajadon fővel. Kissé meghajolva kezeit összekulcsolja és imádkozik. Mellette van barátja, Károlyi Gábor gróf, a ki baljával botjára támaszkodik s jobbájában kalapját feje fölé tartja, védelméül a nap heve ellen. Károlyi mellett áll talpig gyászban Ruttkayné Kossuth Lujza, a bánatos matrona, s mellette Kossuth Lajos Tódor, a ki karján Ambrozovicsné Mészleány Ilonát tartja. A háttérben a végtszertartást végző község látható.

Részletek a Kossuth Lajos temetéséről.

Magyarországon, de talán a világon sem volt még olyan temetés, mint a Kossuth Lajosé, a melyen a nemzet százezrei vettek részt, és a mely iránt az egész művelt világ érdeklődött. Nemzeti múzeumunk, mely ma is legszebb épülete Budapestnek, nagyszéri volt abban a gyászpompában. Hatalmas homlokzata és oszlopsarnoka feketében díszelgett s páratlan lépcsőzetén a koszorúk ezrei fektüdtek festői rendeltetésben. Kossuth koporsójára már Turinban megkezdtek a koszorúk rakását, melyet

Pillanatnyi fénykép.
KOSSUTH UTOLSÓ SÉTÁJA A SUPERGÁN.

azután folytattak Olaszország minden vasúti állomásán és itthon a hazában, Kossuth utolsó diadalútján. De igazi tömegekben akkor érkeztek a koszorúk, a mikor a múzeumban a ravalt fölláttak.

Virág borította a koporsót, a ravalt, az előcsarnok falait, a lépcsőzetet, sőt az Arany-szobor talapzatát is. Élő virágok mellett voltak ott értékes bronz- és fémosztorúk, csinált virág- és porcellánkoszorúk, palma- és babérszörűk is. Valóságos virágtenger volt ez a múzeumban, a melyből csak a szalagok maradtak meg, mert a leveleket és virágokat széjjel hordta a nemzeti kegyelet.

Ezta koszorúhalmazt mutatja be egyik képünk. A temetés napján a nemzeti tornacsarnokba vitték át a koszorúkat, hogy a múzeum lépcsőzetén helyet csináljanak a gyászoló gyülekezeten. A múzeum térs főljáróján a polgárság tagjai álltak sorfalat, a mely mögött főrendek, képviselők és küldöttek szorongtak. A melyen megható gyászszertartás után minden szem könybe lábadt, mikor a temetkezési intézet emberei vállalkra vették a koporsót és lefelé vitték a lépcsőzetén. A budai dalárda a himnusz zenitette rá, melynek magasztos dallamát együtt énekelte vele a százezer főnyi közönség. A koporsó után lépdelt Kossuth Ferencz, Kossuth Lajos Tivadar, és a rokon Ambrozovics- és Mészleány-családok tagjai, meg a család barátai.

Ez volt az első lépés a temető felé. A nagyszéri temetési gyászmenetnek, melyről három képet is közlünk, különösen két csoportja vona magára a közfigyelmet. Az egyik a gyászoló nők csoportja, mely a menet élén haladt. Háromezer honleány talpig gyászban zárt sorokban nyitotta meg a menetet. Képviselve volt közöttük a társadalom minden osztálya. Előkelő úrhölgyek karonfogva haladtak egyszerű polgárasszonyokkal. Egyesítette őket, szíveiket közel hozta egymáshoz a közös fájdalom. A magyar nők igaz szívvel gyásztolták Kossuth Lajost,

a kinek a sírját a temetés óta mindennap friss virággal ékesítik fel.

A másik feltűnő csoport volt az 1848/9-iki öreg honvédek csapata. Az országos honvédeglek képviselői, Péchy Tamás elnök és a honvédmenedékház tagjai díszegyenruhában, Cserey Ignác ezredesük vezetése alatt. Szabadságharcunk veteránjai közt egész sereg érdekes alak volt. Roskatag agastyánok búsan lépdelték a még mindig egyenes tartású öreg honvédek mellett. Egyben mindannyian egyeztek: könyragyogott mindenik szemében. Némelyek úgy a törődöttség, mint a nagy földindulás miatt alig tudtak járni is, de azért mindnyájan megtették a hosszú utat a temetőig. Az utozákon felgyülemlt sokaság tisztelettel köszöntötte az öreg honvédeket, a kik a haza atyját utolsó útján végig kísérték.

A gyászoló nőket és az öreg honvédeket külön-külön képen örökítettük meg, míg egyik képkönn az a mozzanat látható, a mikor a koporsót vívó gyászkocsi, Kossuth fiaitól s az őket követő nagy gyászmenettől kisérve, az Erzsébet-körútról a Kerepesi-útra fordul. Ez a képünk áttekintést nyújt a menet egy nagy részéről.

KOSSUTH A SUPERGÁN.

Turin városának egyik legkiválóbb nevezetessége a Superga-hegy, mely sokban hasonlít a mi Szent-János hegyünkhöz, de belső részeiben ennél jóval magasabb; mindjárt a Pó jobb partjánál kezdődik s úgy vonul hullámzatosan az Apenninek felé. A Supergára, melynek csúcsa körülbelül egy mérföldnyire esik a várostól, a Piazza Castellóról, a város közepéről gőz-, majd fogaskerekű vasút visz. A hegy tetején egy hatalmas bazilika emelkedik, az olasz királyok temetkező helye.

A Supergáról elragadó kilátás nyílik Turin városára, a Pó völgyére, az egész piemonti síkságra. Éjszakra pedig látni lehet a svájci határt képező hegyóriásokat, a Mont-Cenist, sőt szép időben a Mont-Blanc hótakarta csúcsát is.

Kossuth Lajos, a ki szenvedélyesen szerette a természetet, gyakran kirándult a Supergára, hogy élvezze a friss levegőt és gyönyörködje a fenséges kilátásban. Rendesen hosszabb sétát tett a hegyen orvosa, vagy hű szolgája kíséretében. Többször pedig Negri olasz szenátor társaságában tette meg a kirándulást.

A legutolsó kirándulása alkalmával egy műkedvelő fényképész pillanatnyi főlvételt készített róla, melyet lapunk Turinba küldött levelezőjének adott át közlés végett.

Kossuth alakján megletszik az öregség; sétájára ernyőt és felöltőt vitt magával, de azért örült a természetnek, melynél csak hazáját szerette jobban.

EGY ANGOL LEVELE KOSSUTHRÓL.

Lapunk egy barátjától kapjuk a következő sorokat:

«Van nekem egy öreg angol ismerősöm, a ki nemzetgazdasági tanulmányokat ír és széleskörű műveltsége mellett nagy érdeklődéssel kíséri angol tengerparti magányából nemcsak saját hazája közviszonyait, hanem az egész Európa művelődési és politikai mozzanatait. Utazás közben ismerkedtem meg vele évekként ez előtt, és időnként egy-egy levelet váltunk annak bizonyosságul, hogy az együtt töltött betek emléket nem mosta el az idő. Most, hogy a turini remete is abba a világba költözött, a melynek föl nem fódözött földje határaitól utas még vissza nem került: eszembe jutott az öreg angol, s megküldöttem neki a «Vasárnapi Ujság»-nak azt a számát, a mely az elhunyt emlékének, különböző időkből eredő arcképei közlésével kegyelettel adóz. Az angol, posta fordultával, megköszönte a figyelmet egy, az ő köz-

állapotaikat is érdekesen tárgyaló hosszú levélben. Nem tehetem, hogy ne közöljem levelének azt a pár sorát, a mely Kossuthra vonatkozik.

«Az önök képes lapja, — így ír az én öreg angolom, — nagy örömet szerzett nekem Kossuth és családja arcképeinek művészi kivitelben való közlésével; mert én személyesen ismertem Kossuthot, és hallottam őt beszélni Glasgowban több mint negyven évvel ezelőtt. Egy beszédet mondott körülbelül négyezerre menő, legnagyobb részt munkásembernek, kitűnő angol nyelven. Téli idő volt s a hallgatóság főképe a gyárak és hámarok munkásaiból állt, a kik sápadtan néztek ki, mint napfényt és friss leget nélkülözők.

«En az emelvényen állottam, közvetlenül Kossuth mögött és onnan néztem le arra a halvány, komoly tekintetű néptengerre, a mely lekötve hallgatta őt, és elmondhatom, hogy soha se hallottam szónokot, a ki annyira le tudta volna bilincselni hallgatóságát s biztosítani maga részére a rokonszenvet is. A skótok szabadelvű és rokonszenves politikuskok. Náluk a Kossuth és Garibaldi név otthon van.

«Glasgowban él egy kortársam és barátom, a kinek pompás emlékező ereje és hatalmas utánzó képessége van. Ő ma is emlékeztetől képes hiven utánozni Kossuthnak negyven évvel előtt tartott ragyogó beszédét és pedig az eredeti szónok bájos magyar hangsúlyával.

Eddig tart a levélnek bennünket ezúttal különösen érdeklő része. Egy kis adalék ahhoz, hogy a szónoklat erejének mekkora varázával kellett bírnia, hogy idegen népet, idegen nyelven így lebilincsel!

Nekem, pedig midőn sorokat közlöm, eszembe jut az az ithoni néptenger, a mely őt múlt vasárnap végső útjára kísérte. Komoly, méltóságos és lélekemelő látvány volt ez a kép. Nem hiszem, hogy valaha feledhesse, a ki látta. Egy óriási ag megnyugtató tanulság rejlik abban a menetben. Erőforrás az különösen mi ránk nézve, a kik itt a főváros satnyító s kissé kozmopolita légkörében élünk. A föld népe erejének hatalmas nyilatkozása volt az a tiszteletet parancsoló magatartás, a melylyel az ő bálványának a végtszertartást megadta. Kalapot emelek előtte, mert érzem, hogy ez a mi fajunk esetleges nehéz földadatokra is kitűnő anyag.

FEJES ISTVÁN KÖLTEMÉNYEIBŐL.

A forrásnál.

A forrás habja csörren csendesen,
Jer ide mellém, drága kedvesem;
Hallgassunk együtt a hab csörrenését,
Ép' visszaadja szívünk halk verését.

Himbál a lomb felettünk, angyalom,
Elborongó nyári alkonyon;
Egymás ölére hajtva itt fejünket,
Sírjuk ki némán együtt könyeinket.

A hold sugára rezg fejkünk felett,
Áttör a felhőn s itt keres helyet;
Halvány remények imbolygó sugára
Szemünkre álmot így hoz éjszakára.

Oh várjsza, várjsza, drága kedvesem,
Ma még zokogjunk némán, csendesen;
De támad új nap, csörren a hab is még,
Majd akkor, akkor, térjünk erre ismét.

Az ég ragyog, csillogva kél a nap,
Fényes tükröként rezg a tiszta hab;
Estele síró, fáradt búskomorság,
S reggel reá száll az egész menyorság!

A fecskefészék alatt.

Itt vagytok újra, kedves madarak!
Épül a fészék ereszem alatt;
Gyors szárnyatoknak meg-megvillan tolla
S majdnem leszállok munka-asztalomra.

Isten hozott! hogy visszatértetek,
Oly jó nekem itt lenni veletek;
Kiesiny vityillóm a hegyek tövében,
Nyájás barátság rejtekhelye épen.

Futó borágak veszik ezt körül,
A lombok sátra hajlik rá felül

A GYÁSZOLÓ ITALIA ÉS HUNGARIA. — A turini «Il Fischietto» című lap rajza.

«Közös aspirációink voltak a szabadságra, együtt siratjuk Kossuth Lajos halálát, ki karját és lángeszét élete utolsó napjáig a szabadság ügyének szentelte.»

S tavaszi napnak ragyogó sugára
Bujdosva száll a költő homlokára.

Ah! láddsz, én is, mint ti, repdesek,
Valamit esdve, vágva keresek,
Mely száll alá s fel, azt a vidám kedvet
S melylyel a munka élv: boldog szerelmet!

Hí fecskepár! Hogy így találkozunk!
Egy helyen, együtt, egyért dolgozunk;
Ti újult szárnynyal, én meg szárnyszeggetten,
Hát boldogok vagyunk-e mind a ketten?

EGY KÜLÖNÖS ESKÜVŐ.

Elbeszélés.

(Vége.)

Irita Leys J. Angolból fordította S. V.

Az öreg ember minden kérdésemre és faggatásomra csak azt felelte, hogy a fiatal hölgy hozzá akar menni, ő pedig viszont a fiatal hölgyet el akarja venni, mihez senkinek köze nem lehet. Ő, mint szegény, egyszerű vén katona, csakugyan nem kényszeríthetne egy fiatal úri hölgyet arra, hogy hozzá menjen, ha ez nem akarná.

Végre belenyugodtam és az esketést gyorsan végrehajtottam. Az új házaspár tanuival együtt rögtön eltávoztam, nem a legjobb kedvben haza mentem.

Három nappal a furcsa esküvő után az egyházi azzal állított be hozzám, hogy két idegen a templom anyakönyvét, melybe az esketések be vannak vezetve, meg akarja tekinteni. Az idegenek nem mondták meg neveiket, ő pedig azért jött, hogy elhatározását meg tudja.

«Legjobb lesz, ha magam megyek a templomba. Várjon a sekrestye ajtaja előtt.» Az egyházit a két idegennel csakugyan ott találtam. Az egyik, mintegy ötven éves férfiún megletszott, hogy gyorsan élt, a másikkal hamarjában nem voltam tisztában, hogy mit gondoljak felőle.

«Nagyon sajnálom uraim, de mielőtt tudnám, hogy kikhez legyen szerencsém, a templom anyakönyveit meg nem mutathatom.»

Erre az egyik idegen átadta látogató-jegyét, melyen az állott: *Strange Kornel ügyvéd.*

«Adja elő az anyakönyvet, Honkins,» mondtam az egyháznak.

Az ügyvéd rögtön a házasság megkötések lajstromát ütötte fel és társát a furcsa esküvő keltére figyelmeztette.

«Csakugyan megtörtént!» kiáltá fel az idegen.

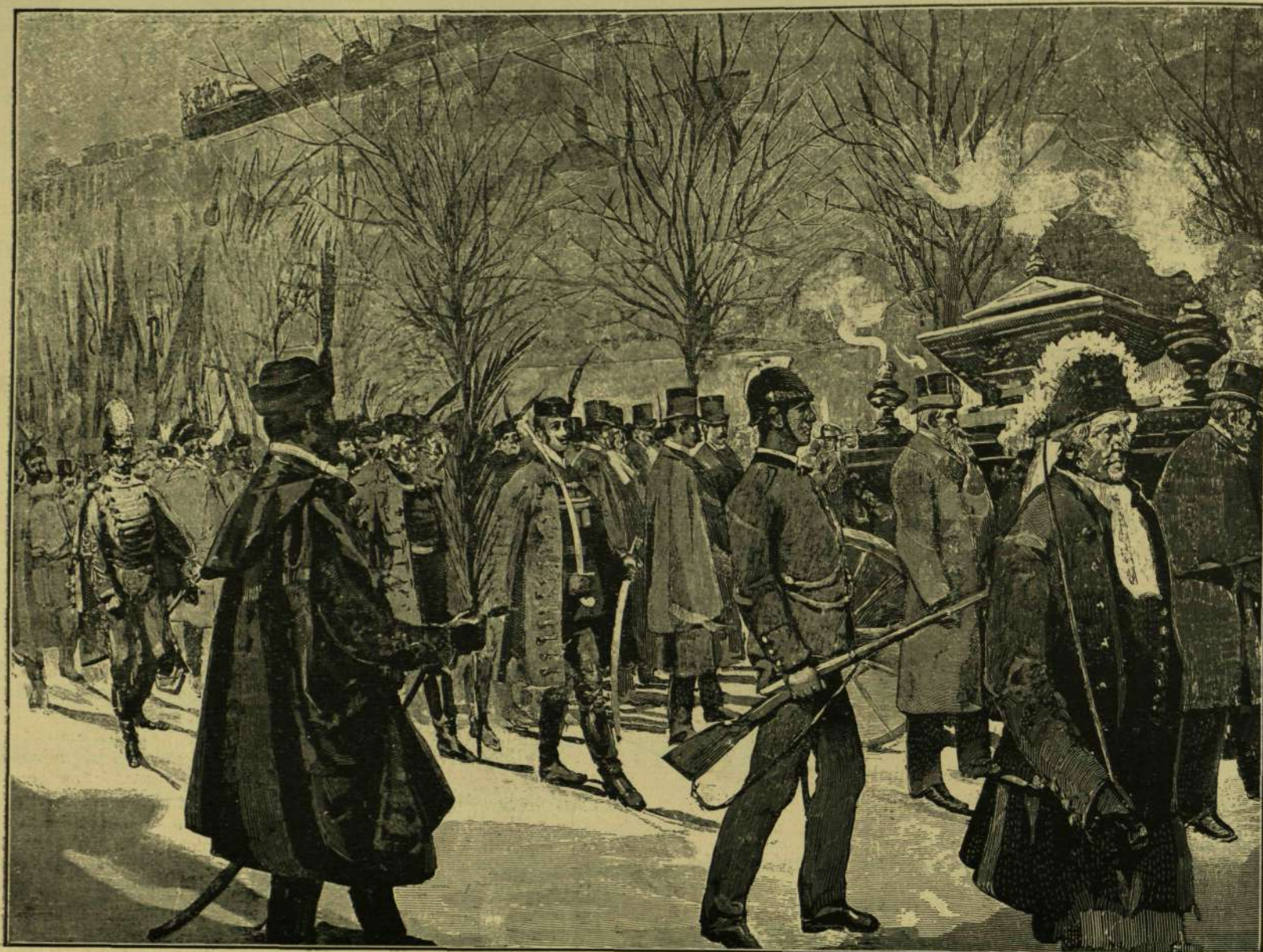
«Ne feledje ön, hogy olyan helyen vagyunk, hol a kiabálás legalább is illetlen.» ... Az idegen gúnyosan mosolyogva nézett rám, és társával szó nélkül eltávozt.

Magától értetődik, hogy azonnal az öreg Dani bácsi házikója felé indultam. Azt hittem, hogy feleségem nem fogom ott találni, sőt arra is el voltam készülve, hogy a vén katona a falut végképen oda hagyta.

Feltevém azonban nem bizonyult valósnak. Dani bácsi otthon volt, és házi teendőit úgy végezte, mintha semmi sem történt volna. Egyes szavaiból megérthettem, hogy házasságát titkolja és az egyházi hallgatását pénzen megvásárolta. Részemről nem találtam elég okot a rejtélyes esemény kutatására és több hetek múlva csak azt vettem észre, hogy az öreg ember jó kedve egészen elveszett s rajta az aggkor sulya nagyon is láthatóvá vált. Egyebekben anyagi viszonyait sokkal kedvezőbbnek találtam, mint előbb. A házón megletszott, hogy valami gondos kéz befolyása alatt áll.

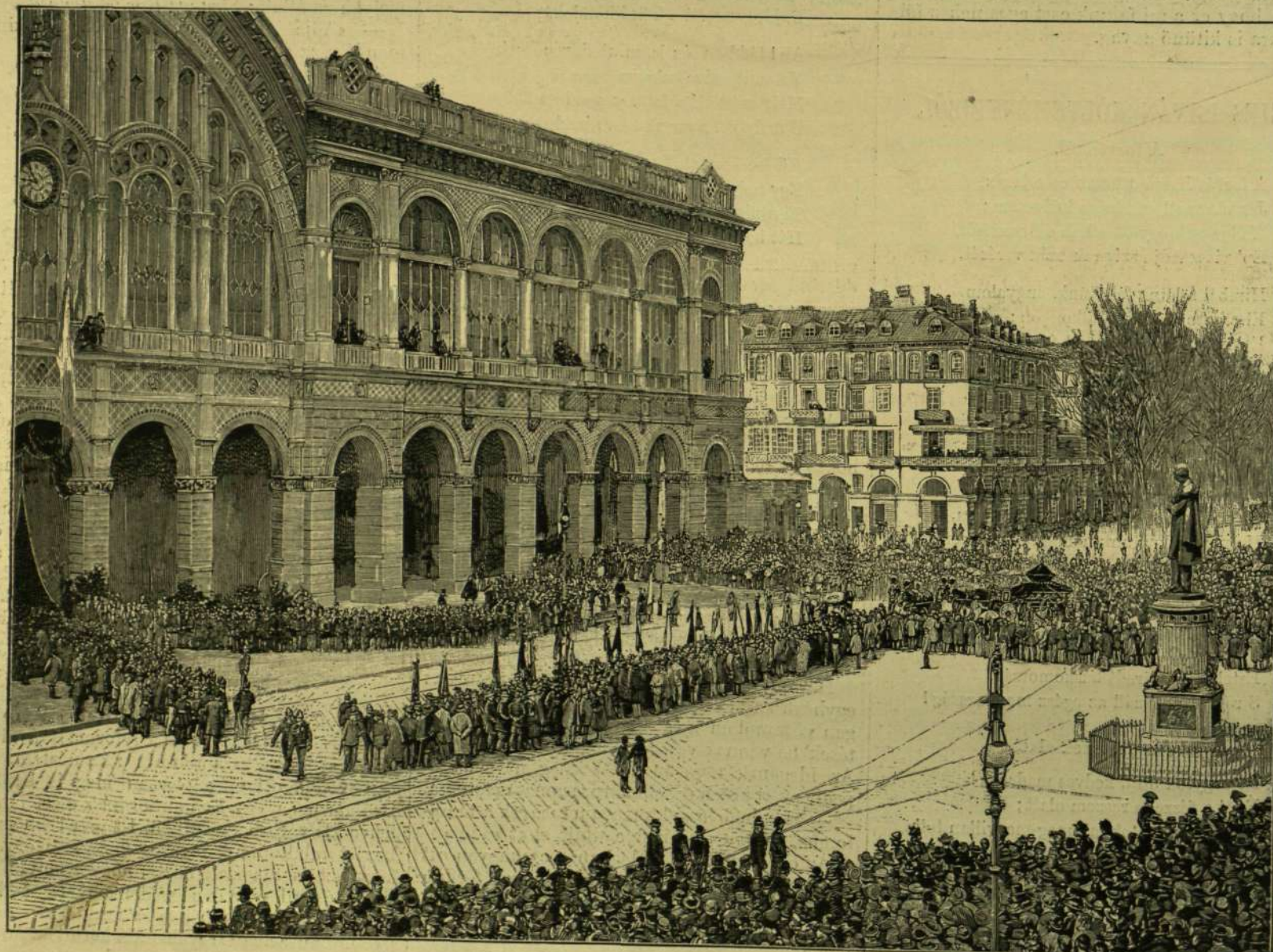
II.

Idővel, vagyis alig két évvel utóbb Penburyt tulságos esendéleteivel és egyformaságával nagyon megunva, más állomás után néztem, melyet véletlenül elég gyorsan meg is kaptam. Redbourneba, egy Londontól húsz mérföldnyire fekvő kis városba kerültem. Itt már több szórakozást találtam. A főváros közelsége egyebek közt azt is magával hozta, hogy a fenytű törvényeszkéi üléseit évenyenként itt tartotta meg, a midőn a vidéken előfordult kisebb-nagyobb bűnesetek tárgyalás alá kerültek. Az ülésekre rendszeres eljárás s gyakran nagyon érdekes lélektani jeleneteknek voltam tanúja, melyeknek tárgyát egyházi szónoklataimban fel-

A GYÁSZMENET A VIKTOR EMANUEL KORZÓN.

Az «Illustrazione Italiana» rajza után.

A GYÁSZMENET MEGÉRKEZÉSE A TURINI KÖZPONTI PÁLYAUDVARHOZ.

Schemboche fényképe után.

A TURINI GYÁSZÜNNEPÉLY MÁRCZIUS 28-ÁN.

A GYÁSZOLÓ NŐK A GYÁSZMENETBEN, A KERESZT-ÚT SARKÁN.

Háry Gyula rajza.

A GYÁSZOLÓ NŐK CSOPORTJA A GYÁSZMENETBEN AZ ERZSÉBET-KÖRÜTON.

Pillanatszerű fénykép.

KOSSUTH TEMETÉSE BUDAPESTEN, ÁPRIL 1-ÉN.

Mary Lowell, amerikai író.

használtam. Egy alkalommal az egyik törvényszéki bíró arca tűnt fel. «Ezt az embert már valahol láttam, még pedig nem régen» — gondoltam magamban, midőn eszembe jutott, hogy ez más nem lehet, mint a rejtélyes hölgy tanuja, kit Penburyban az öreg Dani bácsival megismerem.

Az ülés befejezése után Mayne Arthur urat — ez volt a bíró neve — névjegyet beküldése mellett arra kértem, hogy vele találkozzon óhajtanék. A bíró szívesen fogadott. Midőn a penbury-i esküvőt felemlítve, az iránt kértem tőle fölvilágosítást: vajjon ama fiatal nő szerencsés-e és nem bánta-e meg lépését, Mayne úr úgy tett, mintha az egész dologról mit sem tudna, végre azonban ebédre hitt meg. Diszes fogatára ülve, alig egy fél óra múlva a városon kívül fekvő nyaralójába értünk. Itt a kertben nejét mutatta be. Ez egy csinos fiugyermeket tartott ölében. Mily nagy volt meglepetésem, midőn a viruló szépségű hölgyben az öreg Dani bácsi nejét ismertem fel, kinek emlékező tehetsége sokkal jobb volt, mint Mayne úré, mivel a bemutatás után rögtön elpirulva visszament a házába.

Ekkor Mayne úr a következőket beszélt el: — «Ezelőtt néhány évvel nagybátyámnál laktam, kinek Herefordshireban Royston lord tiszomszédságában csinos birtoka volt. Itt Denham kisasszonnyal, a lord egyetlen leányával ismerkedtem meg. Ismeretségünk mely szerelmi viszonyná lett, mely azonban Royston lord tudomására jutott, ki nagybátyámhoz fordulva, ezt durva hangon kérdőre vonta, a miért én a leányának udvaroltam. Nagybátyám a lord felépését zokon véve, ajtót mutatott neki, tőlem pedig megkövetelte, hogy Denham kisasszonnyal végtelen szaksikatis, vagy pedig házat tüstént és mindenkorra hagyjam el.

«Magától értetődik, hogy ez utóbbi feltételt fogadtam el.

«Mindezek dacára Denham kisasszony kijelentette, hogy nélkülöm élni nem akar. Erre Royston lord esküvel megfogadta, hogy a leányt azon esetre, ha akarata ellenére férjhez menne, mindenképp kitagadja és vagyonát másra hagyja.

«Midőn Royston lord néhány hónap múlva véletlenül meghalt, leányát összes vagyonának örököseül oly feltétel alatt nevezte ki, hogy halála napjától számítandó tizenkét hónap múlva — Mayne Arthur kivételével, — bárkihez nőül menjen. Ha ezen idő elteltével még hajadon maradna, a vagyon Royston lord unokaöccsére száll.

«Ebből kegyed beláthatja, hogy a vagyon elvesztése csak úgy volt megakadályozható, ha Róza nem hozzá, de máshoz megy nőül. Ekkor jött Róza azon gondolatra, hogy az öreg Dani bácsival véteti el magát, kinek gyakran téli ruhát és ő-bort ajándékozott s ki tőle ezen szíveséget bizonyára meg nem tagadja. A magában ártatlan szertartás megtartása reám nézve oly borzasztónak tetszett, hogy annak végrehajtását az utolsó napig halogattam. Dani bácsit az esküvő után gazdagon megajándékozva,

Londonba mentünk, honnan csakis a jó öreg halála után térünk vissza. Esküvőnk most bátran megtarthatuk, mert Royston lord arról nem intézkedett, hogy leánya özvegyesre jutván, hozzám nőül ne mehessen.

«Íme a titok megoldása.

«És most menjünk az ebédlőbe, hol nóm önt minden további pirulás nélkül szívesen fogja látni.»

Maynené asszonyosság nem mulasztotta el, hogy az esküvő alkalmával iránta tanúsított jó indulatokat megköszönje.

— «Önök jó akarata majdnem tönkre tett volna, — mondá a fiatal menyecske. — Sokszor jó, ha az ember kissé könnyelmű.»

KÉT AMERIKAI BARÁTUNK.

Nemzetünknek két barátját mutatjuk be a jelen alkalommal, kik függetlenségi háborunk idején, messze, az Atlanti-óceánon túl is oly részvételt és lelkesedéssel buzogtak a magyar szabadságért s nem kevésbé hozzájárultak ahhoz, hogy az amerikai népből élénk jóindulat támadt sorsunk iránt, hogy oly melegen karolta föl menekültjeinket, s közöttük első sorban nagy hazánkfíát, Kossuth Lajost.

Egyik ilyen jó barátunk *James Russell Lowell*, Amerika egyik legjelesebb költője; a másik ennek nővére, *Mary Lowell*, Putnamné asszony, jeles író.

A két testvér atyja, dr. Charles Lowell, kiváló protestáns lelkész volt Cambridgeben, Boston mellett, a híres Harvard-egyetem székelyén. A Lowell-család az Egyesült-Államok legrégibb családjai közé tartozott s elődeiket a vallási és egyéni szabadság utáni vágy vitte ki Angliából az új világba. Ilyen eszmék hatása alatt növekedtek föl Ch. Lowell lelkész gyermekei is.

James Russell Lowell 1819-ben született s kezdetben jogot tanult, de csakhamar a jeles pályára lépett s irodalmi tanulmányokat és verseket írt. Versei főként a természet szépségeiről s a szabadság eszméiről és diadalairól zengettek. A 40-es években már az Egyesült-Államok legkiválóbb költői közé sorozták s Longfellow, Whittier és Lowell, e jeles költői háromság, méltó büszkesége volt Massachusetts államnak. Közülük Lowell részesült a legnagyobb elismerésben, mikor őt a «szabadság dalnok» (Bard of Freedom) czímmel tisztelték meg.

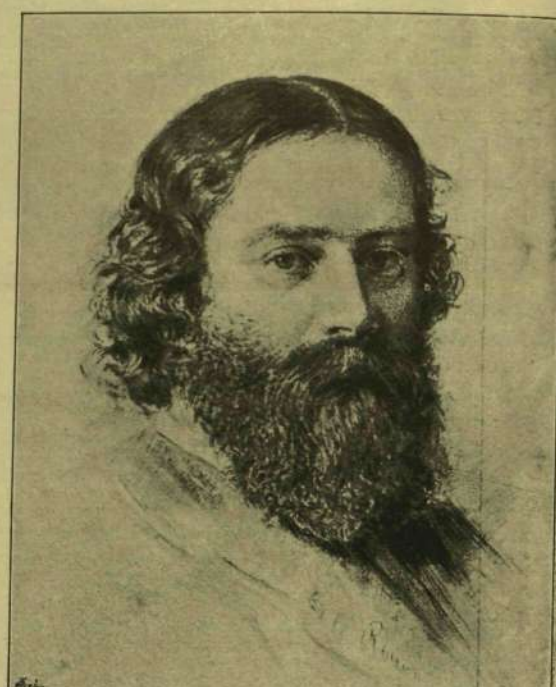
Költőmunkái közül különösen jellemzők a rabslolgaság, a halálbüntetés ellen írott versei. Ő már a 40-es évek elején költeményekben és cikkekben izgatott a déli rabslolgaság eltörlése érdekében, mint a mit emberiségi szempontból is Amerika szégyenfoltjának tartott.

A költő szabadságra törő eszméihez hasonló érzelmeit táplált lelkeben pár évvel idősebb nővére, *Mary* is, ki a 40-es évek elején a hozzá méltó gondolkozási *Putnam*-hoz ment nőül.

Mikor 1848-ban a magyar szabadságharc első híre Amerikába elérkezett, a küzdő nemzet sorsa azonnal fölkelte ott az érdeklődést, de sehol sem jobban, mint a Lowell-család körében.

Putnamné, hogy a magyar ügy állásáról eredeti forrásból értesülhessen, egy német-magyar nyelvtan és szótár segítségével elkezdett magyarul tanulni s előfizetett a «Pesti Hírlap»-ra, mely míg csak fenállt mindig járt neki. Egyszerűs mind magyar és idegen forrásokból tanulmányozni kezdte történelmünket és alkotmányunkat és tanulmányainak eredményeit tekintélyes szemlékben tette közzé; ő volt az első, ki e cikkekkel az amerikaiaknak a magyar nemzetről alapos értesítéseket nyújtott.

Szabadságharcunk szerencsétlen vége után 1850-ben Putnamné a magyar nemzet védelme érdekében egy nevezetes irodalmi vitába is keveredett. Orestes Bronson ugyanis — a «Harvard» egyetem fiatal történelem-tanára — a «North American Review»-ban Magyarországról egy cikksorozatot tett közzé, melyben megtámadta Kossuthot, az uralkodó-család iránti hűtlenséggel vádolta s Magyarországot úgy tüntette föl, mint Ausztria egyik rég meghódított tartományát, melynek fölkelése és függetlenség utáni törekvése joga sem volt. A cikksorozat erősen abszolutisztikus fölfogást árukt el s Putnamné a «Christian Examiner» című tekintélyes folyóiratban föl szólalt ellene. Kimutatta,

James Russell Lowell, amerikai költő.

hogy Bronson felületesen, egyoldalú osztrák munkák nyomán írt; egyszersmind magyar források alapján bebizonyította állításainak alaptalan voltát. E vitában Bronson oly csúfos vereséget szenvedett, hogy állásáról is kénytelen volt lemondani.

Putnamnének e nagy sikert vitája Kossuthnak is tudomására jutott, s mikor 1852 május havában Bostonban járt, egy ízben Cambridgebe is átrándult a Harvard-egyetem megtekintésére, meglátogatta Putnamné atyját, Lowell lelkész is, hogy ő előtte mondjon köszönetet Putnamnének, — ki akkor Európában utazott, — azért a lelkes buzgóságért, melyet a magyar ügy érdekében tanúsított.

A kezemből levő egykoru amerikai forrás fölötté megfogadott mondja Kossuthnak a jeles egyházi férfival való találkozását. Lowell ekkor 70 évet meghaladott, gyenge egészségi agg volt, de a magyarok iránti vonzalmát föl villanyozta egész testét, lelkét; melegen üdvözölte Kossuthot s beszédje végén kezeit Kossuth fejére téve az ég áldását kérte reá s az általa képviselt nemre. Ugyanezzel Kossuth meglátogatta a szintén Cambridgeben lakó Lowell költőt is, hogy neki is köszönetét fejezze ki a magyar-ság érdekében írott cikkeiért.

James Russell Lowell egész hazájától tisztelve és nagyra becsülve, 1872-ben hunyt el szülőhelyén, Cambridgeben; nővére, Putnamné, azonban Bostonban ma is él.

A múlt 1893. év tavaszán Bostonban tartózkodván, szerencsém volt Putnamné asszonnyal megismerkedni, sőt vendégszeretettel is tapasztalni. Nem győztem bámulni e nagy műveltségű agg hölgynek még mindig friss, élénk szellemét, éles ítélőképességét és lelke elevenségét. Kossuthról és Magyarországról valóságos ifjú tüzzel beszélt s elmondta, hogy nagy sajnálattal, Kossuthtal soha sem volt alkalmam személyesen találkozni, de Párisban az 50-es évek elején gyakran találkozott a magyar emigráció ott időző tagjaival: Pulszkyval, Irányival, Karádyval, gr. Teleki Lászlóval és másokkal. Különös érdekű volt az a fejtegetése, hogy Kossuth mily mély hatást tett az Egyesült-Államok fiataljaira, s hogy az ő szónoklatai az emberi jogokat hangzóztató eszmékkel mennyire sietteték az amerikai rabslolgaság elleni küzdelem kitörését, habár maga Kossuth e kérdésről, — mint az Egyesült-Államok belügyi dolgáról — határozottan soha sem nyilatkozott. Midőn a déli rabslolgatartók elleni háború tönkelt kitört, Putnamné egyetlen fia is beállt önkéntesnek az éjszakai seregbe s az anyának maig is sajgó fájdalomra, már az első ütközetek egyikében elesett.

Búcsúzásomkor Putnamné asszony megajándékozott fivérének, a költőnek 1849-iki kiadású összes költeményeivel, mely példányt még magától a költőtől kapta, s a költemények között felhívta figyelmemet a költőnek 1849-ben — még szabadságharcunk befejezése előtt —

Kossuthhoz írott jóslatszerű szép költeményére. E költemény a Kossuthhoz írott összes költői költemények között talán a legkiválóbb. Sikertől fordítását lapunk múlt számában vette az olvasó.

KRÉCSY BÉLA.

A KHINAIÁK ISKOLÁZÁSA.

A művelődés és tanulás a khinai bölcsek s maga Konfucez szerint is egyik legfőbb kötelessége a khinai embernek, már t. i. olyannak, a ki teheti. De nemcsak ez ösztönzi a mennyei birodalom fiait a tanulásra, hanem sokkal inkább az a gyakorlati törekvés, hogy hivatali és állami fizetést kapjanak. Mert Khinában az a szokás, hogy mindenki, a ki tanultsága folytán bizonyos fokot elér, jogosítva van állami szolgálatra. Ebből a jogból csak néhányan vannak kizárva, u. m. a hóhérok, börtönőrök, színészek, meg a mandarinok szolgálai. A hivatalokra való képesítés pedig csak az iskolai képzettségtől függ.

Hanem, hogy miben áll a khinai iskolai képzettség, az megint olyan sajátságos, mint a legtöbb dolog, a mit Khináról tudunk és hallunk. A khinai tudomány és műveltség egészen más, mint a mit e szavak alatt Európában értenek. Nálunk a nyelv a gondolatok kifejezésére való eszköz; a khinaiaknál a tanulás egyedüli tárgya, a legmagasabb tudomány. Megjegyzendő, hogy nem az elő, a mindennapi érintkezésben használt nyelvet tanulják, hanem az írottat, ennek a dialektusa pedig sokkal régiebb, mint akár-melyik európai régi nyelv.

Az írott nyelvnek nemcsak irodalmi, hanem állami fontossága is van, s összekötő kapocsul szolgál a nagy császárság egyes nagy tartományai közt. A junssani tartomány lakója megérti írásban a dsili tartomány lakóját, de az elő nyelv még egy és ugyanazon tartomány lakói közt is annyira különböző, hogy egyik vidékbeli nem igen érti meg a másik vidékről valót. Így történik aztán, hogy a kikötő-városokban az éjszakai ember kevert angol, francia, khinai nyelven beszél a délivel.

A khinaiak az ő írott nyelvüket az egész világon a legelsőnek tartják. S van benne annyi igaz, hogy ha megtanulásáról van szó, akkor a legnehezebb az egész világon. Ezt a nyelvet nem lehet úgy megtanulni, mint mást, hogy egy ideig tanuljuk, aztán elkészülünk vele; ezt örökösen tanulni kell és fő feltétele a rendkívüli emlékező tehetség. Vannak, a kik azt állítják, hogy a ki a khinai nyelvet alaposan meg akarja tanulni, annak maniákusnak kell lennie. Ez természetesen túlzás, de annyi bizonyos, hogy a khinai nyelv tanulása bizonyos egyoldalúságra vezet.

Az elemi iskolák a mennyei birodalomban háromfélék: falusiak (se-szjo), kerületiek (szjan-szjo) és tartományiak (su-juan). A tanulás az összes iskolákban egész éven át tart, csak az új-éztendei ünnepek alatt van néhány napi szünet. A gyerekek napfelkeltekor mennek az iskolába s egész nap tanulnak, csak ebéd idején pihennek egy kicsit. Valamennyi iskolában egy és ugyanaz a tantárgy; kezdődik a tanulás a «szsan-czi-czin» könyvvel, a melyben a hieroglifok három sorozata foglaltatik. Az ebben levő hangokat, a melyek pontokkal, cziczakokkal, vonalakkal, stb. vannak jelölve, a tanuló bemagolja, abban a sorrendben, a melyben írva vannak, de a nélkül, hogy értené őket. Ez azért van, mert a khinai a kiejtést nem tudja leírni, nem lévén neki ábécéje, — nem tud leírni bizonyos hangot. Aztán a magolást az együtt levő tanuló egyszerre végzik, még pedig hangosan, a mi föl-bosszantó zajjal jár.

A tanulás második fokán azt próbálják, hogy milyen írásjegyre kell szemléltetővé tenni a megtanult szót. Megkezdődik a hieroglifok írása, helyesebben mondva, rajzolása, a mit higitott tussal és tevé-szörből készült pamacsacsal végeznek. Mikor a tanuló már jó esomé hierogliffel megismerkedett, a «czjan-czi-ven» könyvet kapja olvasmányul; egy meglehetősen üres, hosszabb költemény, ezer hierogliffel. Azok, a kik kereskedelmi pályára készülnek, az ezer hieroglif után a «Czsza-cszi» könyvet kapják, a melyben különféle tárgyak vannak felsorolva. Elérve a tudományok pályá pontját, t. i. mikor már körülbelül két ezer hierogliffet megtanultak,

Lord Albert ténylege.

KOSSUTH TEMETÉSE BUDAPESTEN. — Koszorúk a múzeum lépcsőzetén.

a kislelkűek megszöknek a tudomány tövise pályájáról.

A tanuló, mikor már eléggé megismerkedett a fent említett könyvekkel, az úgynevezett «kis tudomány»-nyal (szjao-szjo), erről a kerületi főnök által kiküldött vizsgálatot bizonyítványt kap. A ki a vizsgálatot sikerrel kiállja, az a «huan-sze-sen» rangot kapja, a mi azt jelenti, hogy hivatalnok-tanuló, s joga van belépni a tartományi iskolába. Ott már némi változatosság kerül a tanulásba, a mennyiben a tanulóval dolgozatokat íratnak versben és prózában. Csak-hogy ehhez nem kell sem képzelő tehetség, sem költői adomány, sem ihlettség; úgy a prózai, mint a verses művek valamely feladott, többnyire valamely régi böles üres frázisára készülnek, bizonyos szabály szerint egy hajszálnyira sem térve el a Négyeskönyv és az Ötöskönyv * klaszikus formáitól. Az *Ötöskönyv* tartalma: 1. A változások könyve (Kr. e. a XII. századból), a melyben szemléltető alakban van a világ-rendszer feltüntetve; oly homályos és mély értelmű, hogy még a nagyvezű Konfuce sem bírt vele tökéletesen boldogulni; — 2. a *szertartások könyve*, mely a családi és közélet különféle tapasztalati szabályait tartalmazza; — 3. a *történelem könyve*, történeti adatokat akarna előadni, de tényleg fantasztikus históriákkal bibelődik; — 4. a *költészet könyve* (Si-cszin) igen kezdetleges versekkel; — 5. *Tavas és Ősz*, írta Konfuce; ebben van Lju fejedelemiség (Kr. e. 500 évvel) leírása is.

Hogy a költészet könyvében milyen költemények foglaltatnak, annak példájául álljon itt néhány töredék:

«Keze, mint a fehér csira,
Bőre megaludt zsir,
Nyaka, mint a bogáré,
Foga, mint a tökmag;
Feje bogár, szemöldöke lepke,
Kedves mosoly ajkain,
Gyönyörű szemének feketéje
Igen kiváló a szemefehérőből.
Álmát adott nekem,
En jásípissal viszonztam neki,
De nem köszöntem meg,
Hogy örökké jó barátságban maradjunk.

Vagy egy anakreoni-féle töredék:

«Van egy leány, kit a tavasz ébresztett,
Egy boldog ót magához csalja.
Lassan, lassan,
Ne érj a ruhámhoz,
Ne kopogj, hogy a kutya ne ugasson.»

A tantárgyak közt szerepel a zene is, a mely Konfucez szerint feltétlenül szükséges a jó neveléshez és az erkölcsök nemésítéséhez. Természetesen a khinaiak e tekintetben is nagyra tartják magukat, legszebbnek tartván a maguk zenéjét. A császári zene-akadémia gondosan is ügyel rá, hogy el ne térjenek a régi, tiszta zenétől s újabb elemeket be ne vigyenek belé.

19—20 éves korában a tanuló rendszeren megismerkedik a kiszabott tantárgyakkal s készen

* «Szy-szi» és «U-cszin», — amaz Konfucez aforizmái, a másik ez utóbbi tanítványának, Mencsinek filozófiai rendszere.

van arra, hogy kiállja az első fokú állam-vizsgálatot (szju-cszszaj). Ezeket a vizsgálatokat a tartományi fővárosokban tartják, Pekingből kiküldött hivatalnokok s a helybeli főnök jelenlétében. A kitűzött napon a szigorlók (néhol több ezren) összegyűlnek az e célra szolgáló nagy épületekben, magukkal vivén a külön erre a célra való bélyeges papírt, valamint több napra való élelmi szert. A szigorlókat előleges szemle és megmozgató után bebocsátják a kazamatákhoz hasonló vizsgálati szobákba, a hová, — miután előbb a feladványukat megkapták, — becsukják őket. Ott aztán dolgoznak, csak ebédkor és este pihénvén. Sokan meg is boldognak a sok és hosszan tartó munka alatt; de az elme-zavarba esetteket sem bocsátják ki addig, míg a meghatározott elkülönítési idő le nem telik. A vizsgálat megkezdése attól az időponttól számítatik, a melyben a vizsgá-lók, irnokok, titkárok, katonák, örök s más hivatalos személyek átléptek a kapu küszöbét. Feltételezik, hogy a szobákban elzárt szigorlóknak nincs semmi összeköttetésük a külső világgal; de a legnagyobb szigorúság mellett is megtörténik, hogy a szigorló kívülről kapja meg feladványa kidolgozását. Az ilyet szigorúan büntetik. Csak nem régebben történt Pekingben, hogy egy vizsgáló szolgálója közre működött egy ilyen-nemű csalás elkövetésében s azért halállal lakolt.

A khinai diák, ha nem állja ki a vizsgálatot, azért nem veszti el bátorságát; újra meg újra szerencsét próbál, ismétlenül neki megy a szigorlatoknak. A német egyetemeken lehet látni úgynevezett «ős diákokat» 40 éves, sőt idősebb burschokat, a kik nem bírják a tudás fájának gyümölcset megemészteni, hanem azért ebben a tekintetben az elsőseg pálmája a khinai diákokat illeti. A khinai szigorlatokon a legkülönb-félébb korú emberek találkoznak; nagyapa, fiú és unoka, a kik egy és ugyanazon tanulmányi fokot igyekeznek elérni. A «tisztelteteli tudományi fokot» minden évben egy csomó, 80, 90, sőt 100 éves diákoknak is osztogatják már csak azért is, hogy oly kitartók voltak. Természetes, hogy az ilyen Matuzsálemek egy része, miután életét a meddő khinai tudomány tanulására fordította, mire tisztelteteli tudossá mozdított elő, tökéletes hülyévé lesz. Tanuláson és kitartáson kívül van még egy mód, a melylyel oklevelet lehet megszerezni, s ez az, a mi az egész világon biztos eszköznek bizonyult: a pénz. Az olyan, a kinek nehéz a derekát meghajtania, hogy a tudomány forrásából a korsóját megmerítse, egyszerűen áldoz egy bizonyos összeget a tűzkárosultak vagy éhínségesek javára, de legalább is 30—40 ezer lan (1 lan = 2 forint), s megkapja a bizonyítványt vagy oklevelet.

Sokan, a kik az első fokot elérték, meglepésnek ezzel, elbűcsúznak a tudományoktól s valamely gyakorlati foglalkozást keresnek, kapnak kisebb közigazgatási hivatalt, vagy tanítói állást. Hanem azért a második fok eléérésére törekvők száma mindig elég nagy. A második fok oklevelét is hivatalos vizsgálatok után adják; ezeket

három évenként tartják a legkülönbébb formák mellett.

A második fokú vizsgálaton lényegileg csak azt kell tudni, a mit az első fokú, ugyanazt a holt magolást, csak más lére eresztve. 1890-ben a második fokú vizsgálatra becsátott tanulóknak ezt a témát adták fel kidolgozás végett:

«Ha mások példája szerint fogsz eljárni, akkor jó dolgot cselekszel (miért?) s mindig fogsz jó barátokat találni (kétséges); ebből folyik a bölcsek legfőbb feladata: másokkal jót cselekedni.» Az európai diák igyekeznék szétszedni, megmagyarázni ezt a furcsa tételt, hanem a kínai a se-füle, se-farka feladatát épen olyan semmitmondó ürességekkel írja körül.

A vizsgálatnak az első feladvány megfejtése után egy másikat adtak fel: versben leírni egy «Nemzeti hős»-t. S ezt a jelöltek egyike a következőképp cselekedte meg: «A város kapui előtt áll az ellenség. A hadsereg vezére felszólít egy leventét, hogy menjen ki párbajra az ellenségnek egy leventéjével; előáll egy erős és ügyes bajnok. A vezér ennek megőrül és megkínálja

arany virágot ad. A boldog jelöltet ezekkel a jelvényekkel lóra ültetik és a lovászok muzsika csengése és udvari emberek és cselédek kiabálása közt kivezetik a palota udvaráról a középső kapun, a melyen át csak a bogdychannak van joga ki- s bejárni. A székvárosi híradóban közölni teszik a diadalmas jelölt nevét, s mikor ez haza tér szülő falujába vagy városába, az előre értesített lakosok ünnepélyesen fogadják. Megjegyzendő azonban, hogy az ilyen kitüntetett tudós is voltaképpen egészen tudatlan ember a mi felfogásunk szerint, mert például azt sem tudja, hogy a föld gömbölyű s hogy az eső a felhőkből esik, nem pedig a sárkány szájából.

Újabbban azonban (1861 óta) van Pekingben egy kínai-európai kollégium is (Tung-ven-ugan). Ennek az igazgatója európai ember (a kínai vámhivatal főnöke, sir Robert Hart) s ebben a kollégiumban már tanítják az angol, francia, német, orosz és kínai nyelven kívül a vegytant, természetrajzt, számtant, orvostant, fizikát, fiziológiát, csillagászatot és a nemzetközi jogot is.

* A messziről való fotográfálás néhány év alatt rendkívül nagy haladást tett s ma már csudálatos eredményeket mutat föl. Leglelkesebb apostola az új találmánynak Fourtier, a francia hadsereg egyik századosa, ki 25—30 kilométernyi távolban levő tárgyakat bámulatos tiszta és erős képekben vesz föl s azt hiszi, hogy a találmány még továbbra is igen tökéletesíthető s annyira alkalmas főleg katonai célokra, hogy előbb-utóbb egészen meg fogja változtatni a hadviselés mai módját. Az Egyesült-Államok kormánya nagy figyelmet fordít e találmányra. Közelebb elrendelte, hogy ezen módszer szerint vegyék föl a Sziklás-hegység közep vidékeit úgy tájképi, valamint magasságmérési tekintetben. Szintén nagy jövője ígérkezik e találmánynak a csillagászat terén is, melyen az eddigi gépekkel is sok becses munkát végeztek már.

* A legpusztítóbb találmány jelenleg a «fulgurit» nevű új robbantó eszköz. Svájcban tett kísérlet szerint egy 110 grammnyi kis csomag több ezer mázsás sziklát a szó szoros értelmében forgácsokká tört össze.

* Eltűnt kincs. A párisi állatkertből október hó elején titokzatos módon eltűnt egy új-zeelandi ritka madár, az «apteryt» (szárnyatlan). Ot hónap múlva

KOSSUTH TEMETÉSE BUDAPESTEN, ÁPRIL 1-ÉN. — A KOPORSÓ LEHOZATALA A NEMZETI MÚZEUMBÓL.

Koller nádori (Förch és Gálly) fényképe után.

EGYVELEG.

* Újabb vállalkozás a déli sarkvidék kikutatására. A londoni Földrajzi Társaság közelebbi kérést intézett az angol kormányhoz, hogy engedjen át neki két hadi gőzhajót s így tegye lehetővé, hogy egy vállalkozó társaság a déli sarkvidék kikutatását megkísérthesse. A Földrajzi Társaság kiemelte a kérévényében, hogy már hatvan éve, mióta e sarkvidéket semmi alapos kutatás nem történt. A régi próbálkozók szerint, kik még csak tökéletlen vitorlás hajókkal nyomultak be a déli jeges tengerbe, földünknek ezen a sarkvidékén egy nagy szárazföld terjed, melyen sem növény, sem ember nem él. Ez azonban inkább csak hagyomány, mint biztos tudomás. Méltó lenne tehát újabb vizsgálat alá venni a déli sarkvidéket, melyről ez idő szerint kevesebbet tudunk, mint a holdvilágról.

* Az orvosi honoráriumot Kínában sajátosan szabják meg. Nem rég a császár rosztól volt s mivel négy udvari orvos nem tudott rajta segíteni, mindegyik egy-egy évi fizetését elvesztette.

* Több száz éves madeira bort ajándékozott Bismarcknak egy lübecki borkereskedő a német császár által küldött bor-ajándék emlékére.

* Párducz rostélyost esznek az algéri vadászok mostanában s azt állítják, hogy a párducz húsa könnyű és igen izletes.

a vállalkozót a bajvívás előtt egy csésze meleg borral; * de ez azt feleli: nem, majd csak akkor iszom, ha visszatérek, addig bizonyára nem hül ki a bor. S csakugyan még nem hült ki a bor, mikorára ellenfele levágott fejével visszatért. Megjegyzendő, hogy a vizsgálattevő köteles magát megszabott rímekhez és meghatározott mennyiségű sorokhoz, strófákhoz tartani. Így egy strófában 10 hieroglifának kell lenni.

A czju-zsenj (bemutatott) fokozatát elért tanulóknak joga van rá, hogy a következő évben bemutassák őt a fővárosban a harmadik és utolsó vizsgálat letételére. Ez a «czzin-si» vagyis a hivatalba való lépés vizsgálat s minden öt évben kétszer tartatik. A vizsgáltak száma ekkor nem nagy, 300—350 közt ingadozik. A tételeket a bogdychán (a császár) adja fel s négy főhivatalnokot küld ki a vizsgálatokra, a melyek tíz napig tartanak. A kik ezt a vizsgálatot kiállják, a császári palotába mennek, a hol a császár jelenlétében még egy vizsgálatot tesznek le. A jelöltek közül a négy legjelesebb különféle címeket kap. Az elsőnek a ceremóniái minisztere piros átalvető gallért és a sapkájára két

* A kínaiak nem isznak hideget.

KOSSUTH LAJOSNÉ MENEKÜLÉSE.

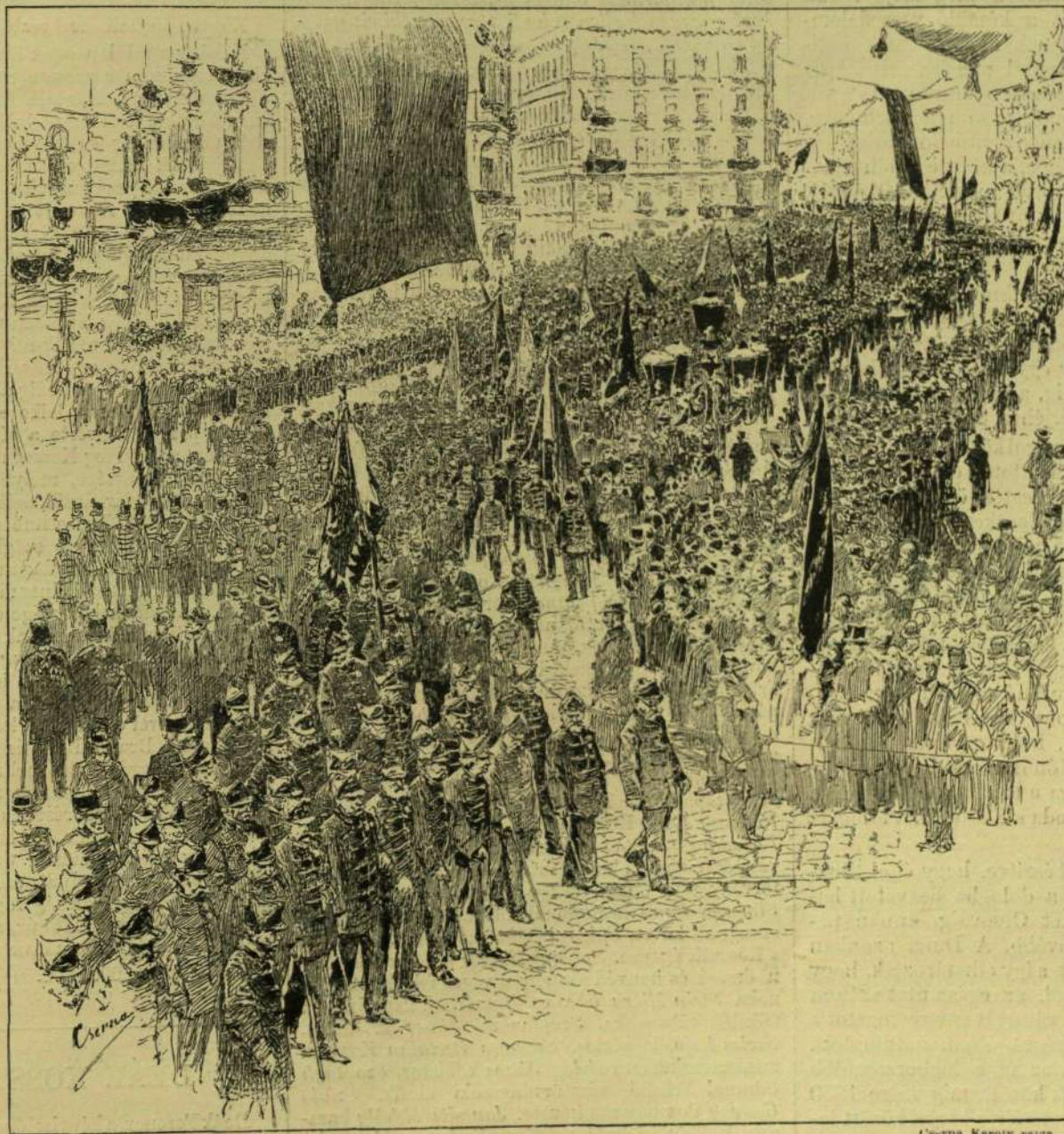
A hadi szerencse napja, mely 1849 május 21-én, Budavár bevétele napján delelő pontjára ért, rohamosan hanyatlott alá s nem volt emberi hatalom, mely esésében megakadályozhatta volna. Már június 14-én átlépte az orosz sereg a határt s csakhamar vereség vereséget ért éjszakai, délen és Erdélyben. A főváros ismét az ellenség kezére került, s a kormány, mely június 5-én a nép örömriválása között tartotta bevonulását az ország szívébe, Szegedre volt kénytelen menekülni. Innen, Haynau közeledésének hírére, Aradra tette át székhelyét. A magyar szabadságharc ügye a bukás szélén állott.

A temesvári vereség aug. 9-én megérlelte végre Kossuthban azt az elhatározást, hogy a

mas barátsággá fejlődött a két család között. A ház úrnője, özv. László Ferenczné, szerető anyai gondoskodással vette körül őket s igen sok esetben hasznára volt jó tanácsaival az ifjú házaspárnak. Viszonzául ennyi szeretetért, Kossuth öt gyermekeihez keresztanyának hitta meg s 1841-ben itt tartották Ferencz keresztelőjét, melyen mint keresztapa, Deák Ferencz szerepelt. Lajos Tódornak, ki 1844-ben született, b. Wesselényi Miklós volt a keresztapja. Ez összeköttetések alapján ismerte Kossuth László Miklóst, ki ugyanezen időtájtban vette nőül anyja, özv. László Ferenczné nővérének leányát, Pataky Zsófiát, s vele bokszei birtokára költözött Aradmegyébe. Ide küldte Kossuth a nejét, bizony számíttva arra, hogy így sorsát a legjobb kezébe teszi le. S számításában nem is csalódott.

tott Veress titkárral Aradra és Duschek pénzügyminiszterrel fölvetették aranyban Kossuth bent levő fizetését, hogy így legalább a legközelebbi bizonytalan jövőre megkíméljék az anyagi gondoktól.

E közben aug. 13-án bekövetkezett a fegyverletétel, s most már minden vigyázat és óvatosság mellett sem látszott valószínűnek, hogy Kossuthné rejtékhelyét sokáig titokban lehetne tartani. Ehhez járult még az is, hogy körülbelül 8—10 nap múlva arról értesítették őket, hogy Butyinban, 2 órányira Bokszegetől, marta-lóc oláhok dúlnak s utjakat Bokszeznek vették. Menekülni kellett. Kossuthné, ki különben is betegen feküdt, mikor értesítették a veszedelemtől, nem akarta elhinni a dolgot, s kétségbeesésében szemrehányásokat tett, hogy csak tőle akarnak szabadulni; csak, mikor Lászlóné kész-

AZ ÖREG HONVÉDEK CSOPORTJA AZ ERZSÉBET-KÖRÚTON.

KOSSUTH TEMETÉSE BUDAPESTEN, ÁPRIL 1-ÉN.

Cserna Karoly rajza.

kormányzói hatalmat átadja Görgeinek, a ki aztán aug. 13-án Világoson letette a fegyvert.

Aug. 17-én letűnt Magyarország egéről a század tűnényesszerű csillaga is. A szabadulvó eszmék megtestesülése, a független Magyarország képviselője, Kossuth Lajos elhagyta Orsovánál a hazát, hogy azt élve soha ne lássa többé.

Ha valaha, e perczben minden lelkierejére szüksége volt, hogy össze ne roskadjon a szenvedések sulya alatt, bosszúra vágyó ellenségeinek hatalmában tudva a hont, a szerető hitvest és gyermekeit. S mégis ő volt az, a ki elindulása előtt Aradról feleségét, csakhogy megkímélje a menekülés veszélyeitől s a bizonytalan jövőtől, melynek elébe indult, családjának egy benső barátjához, László Miklós bokszei birtokoshoz küldte. Ismeretsege e családdal mindjárt a házassága utáni időből származott, mikor a mai Szép-utczában, a László-ház első emeletén bérelt lakást. Ez az ismeretség csakhamar igen bizal-

Bokszege körülbelül két órányira fekszik Világostól s már telve volt menekülő katonákkal, kik a vendégszerető házigazda asztalánál épen ebédnél ültek, mikor aug. 11-én délután 2 óra tájban befordult az udvarra Kossuth kocsija a kormányzó nevével és Veress nevű titkárral. Könnyen érthető, milyen izgatottságot okozhatott váratlan megjelenése; de, bár a jelenlevők közül többen felismerték, sikerült a házbeliak s különösen a cselédség előtt eltitkolni kilétét, miután Kossuthnét, kit különben is betegen szedtek le a kocsiról, a háziasszony a vendégek elkerülésével azonnal egy oldalszobába vezette. A zavart és ijedséget csak fokozta a kormányzó nevének betegsége, ki a kiállott izgalmaiktól teljesen összetörve érkezett meg. A háziak rögtön a leg gondosabb ápolásban részesítették s mindent elkövettek, hogy a kétségbeesett asszonyt megnyugtassák jövője felől, mivel Kossuthnénál volt ugyan egy pár ezer forint, de papír pénzben, László Miklós még azon éjjel behaj-

nek nyilatkozott, hogy vele megy, nyugodott bele sorsába s nem fogadván el ezt az áldozatot, éjjel 11 órakor, mikor az egész cselédség aludt, a házikisasszony, Szokolay Agnes, kíséretében kocsiá ült s ellátva minden utravalóval, eltávozott. Minthogy a cselédek nem lehetett a dologba beavatni, a családnak egy rokona, Schleifer Miklós honvéd tüzértiszt öltözött kocsinak s éjjel keresztülhalva az orosz és osztrák táboron, Szent-Annára hajtott. Ott azonban Kossuthné már annyira rosztól érezte magát, hogy az első úrias külsejű házba be kellett térniök. A szerencsés véletlen épen a kerületi orvos, Köpf házába vezette őket, a ki nemcsak igazi vendégszeretettel fogadta a beteg nőt, hanem mintegy két hétig magánál ápolta. Az orvos eleinte nem is sejtette, hogy kit tart házában; végre azonban meggyőződve az orvos hazafias érzelmeiről, Kossuthné maga fedezte föl előtte kilétét. Nyughatatlansága idegen helyen, idegen emberek közt nem hagyta sokáig

A bizottság a gyűjtés általánossá tétele végett az ország minden részébe gyűjtő-íveket küldött szét, melyeken már eddig is igen tetemes összegek folytak be a bizottság pénztárába. Lapunk szintén kapván ilyen gyűjtő-ívet, szerkesztőségünk készséggel vállalkozott, hogy a «Vasárnapi Ujság» olvasóitól és barátaitól ez ívre elfogadják a kegyeletes adományokat, melyeket nyilvánosan nyugtat s illetékes helyre juttat.

Ez ivünkön ezennel megnyitjuk a gyűjtést a következő adományokkal:

A «Vasárnapi Ujság» szerkesztője 20 frt.
Szabó József ref. lelkész gyűjtése Dráva-Palkonyáról 6 frt.

Dr. SZABÓ JÓZSEF.

1822—1894.

Sírba tettük ismét egyik derék emberünket, sokunk tisztelőtén és szeretetén tárgyat; a magyar tudományosság egyik úttörő jelesét: Szabó Józsefet. Még csak alig pár hete mutogatta, magyarázta a magyar turista-egylet tagjainak s más érdeklődőknek, az ő jól ismert, derült arczával, egy világhírű amerikai park gyönyörű részleteinek villámfényével a falra vetett képeit: s íme, ma már csendesen szunnyad az anyaföld keblén, melyet a tudós szenvedéllyel kutatótt, szeretett. Halálát is fáradhatatlan tudási szenvedélye okozta: a hűsvéti szüneteket geológiai kutatásokra használta fel; megerőltette magát s a 73 éves test szervezete letörött a teher alatt.

Sokan ismerték, itthon és a külföldön egyaránt; s a kik ismerték, azok szerették és becsülték is. Tudományos érdemeit majd méltatni fogják hozzá értő szaktudósaink, jórészt az ő tanítványai; mi itt az emberről akarunk elmondani egyetmást.*

Alacsony, kis termetű, finom arczvonású és színezetű s mindig bizonyos eleganciával öltözött ember volt. A véletlen hozta úgy magával, hogy néhány évvel ezelőtt a magyar tudományos akadémiának három legkisebb termetű (de szellemben ugyan erős) tagja volt a három osztály titkára; *Gyula* a nyelvészek és esztétikusoké, *Fraknói* a történetírók és bölcsészeké, s *Szabó* a természettudósoké. Talán még e három közt is ő volt a legkisebb. Szinte csodálatos, hogy egy ilyen pózoló országban, mint a miénk, — köztünk, a kik bizonyos értelemben még mindig lóháton járunk, — a hol a külsőnek oly aránytalanul nagy előnye van a benső fölött, s a hol még mindig elég a jó magas termet, erős hang és bizonyos fokú *bátorság* (e szelidebb nével nevezve), hogy valakinek sikeres pályafutása biztosítva legyen: olyan kis termettel, s olyan egyszerű igénytelenséggel s a hazug látszatot megvető őszinteséggel valaki oly szép pályát fusson meg, mint a megboldogult. Csakis a tudományos pályán tehetette ezt, a hol az ember még legfüggetlenebbé válhat a tömeg tetszésétől, s a lélek a tudomány elrejtett nagy igazságait (akármelyik tudományé) megismerve és megszeretve: azokban az erőnek, bátorságnak és csüggedetlenségnek kiapadhatatlan forrásait kapja meg. S ezekkel az eszközökkel még Magyarországon is csak lehet menni valamire.

Szabó József a geológiának volt mestere; nálunk egyik megalapítója. Az anyaföld volt a matériája, a melyből dolgozott. Épen azért örökké járt-kelt annak felületén, kutatta, furva, kalapcsóval. Ha ma a Kárpátok között találkoztál vele: meglehet, egy hét múlva az alföld valamelyik érdekes földrétegen pillantottad meg nyugodt egyenletességgel haladó alakját. S egy hónap múlva azt olvastad, hogy Amerikában tart előadás valamely gyűlésen vagy vesz részt egy tudós kirándulásban. Neki az csak annyi volt, mintha más ember a szomszéd megyében tesz egy látogatást. Ebben a részben kiválóan a tudós temperamentum volt meg benne; érezte, tudta, hogy a tudomány közös kincse az egész világnak (talán az egyetlen, a mi közös) s annak anyagát az egész világ szolgálatja; s ezért kívánta is, szerette is fentartani az összeköttetést a földgömb többi részének tudósaival és lakói-

* Szabó József életrajzát és tudományos működését ismertették a «Vasárnapi Ujság» 1883. évi 30-ik és 1892. évi 8-ik számaiban közöltük.

Ellinger Ede fényképe.
Dr. SZABÓ JÓZSEF.

val, s ha csak lehetett, személyesen. Sokat látott, sokat tapasztalt. Tárgyát értette, szerette s másokkal is meg tudta szeretetni. Tanítványai rajongtak érte s a Természettudományi Társulat népszerű előadásain a múlt évben, ritka szép, szabatos előadással a főváros inteligens közönségének egy jelentékeny részét hódította meg és kötelezte le.

A tudomány magasabb régióiban való mozgás s a nagy világlátottság bizonyos magasabb, európai formát adtak jellemének, s ez az, a mit én különösen szerettem benne. Ő is a negyvenes évek nagy idejének terméke volt s egyike a nálunk mind ritkábbá váló *nyugati* embereknek. A ki a nyugati népek, s különösen az angol faj kultúrájában egyszer megfürdött, mint ő: az az életéről s az emberekről olyan magasabb álláspontot kapott, a melyet többé el nem vesztíthet, s a mely jellemének igazán eltörölhetetlen jellegét ad. Az ilyen emberek, ha találkoznak, felismerik egymást szavukról, tekintetükről, mint a szabadkőművesekről mondják. A jellem hasonlatossága teszi őket testvérekké.

Síratom benne a széles látókör, nemes gondolkodás, liberális nyugati embert, annál őszintebben, minél inkább fog számunk, s minél jobban megyünk bele mindazoknak ellenkezőjébe, a szűk látókör, durván elfogult, önző nem-bebecsültségbe, öntudatos vagy öntudatlan lelki vaklásba, a társadalmi és politikai reakció folytán, melynek még csak kezdetén vagyunk. Ő már mindezeket, a mi áldott vagy áldatlan harcainkat, a melyeket végig kell küzdenünk, nyugodtan nézi valamelyik más világ-terest messze távolából. De azért szeretném látni olykor-olykor nyálas, derült arczát itt a mi planetánkon s elbeszélgetni vele az amerikai civilizáció jövőjéről.

b. f.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Csáky Albin grófról, — a ki elkeresztelési rendeletével az első hatalmas lökést adta azon szabad-
elvű egyházpolitika javára, melyet a képviselőház a polgári házasságról szóló törvényjavaslataknak eddig pártatlanul álló többséggel történt elfogadásával már csütörtökön szentesített, — egy hatvanégy lapra terjedő tanulmányt írt *Molnár Victor*, a melyben a rokonszenves államférfi életrajzát és közpályáját teljesen hiteles adatok nyomán vázolja. A bevezető rész Csáky Albin grófnak mint szepességi főispánnak működéséről számol be, a melynek szoros kiegészítő részét képezi az «Otthon» című záró fejezet. Az a mindszenti kastélyról, s annak lelkéről, a gróf nagy műveltségű nejeéről emlékezik; a füzet legérdekesebb része azonban a «Gróf Csáky a miniszter» című fejezet. A most már közel hat éves miniszteri pálya munkássága teljesen részletes felsorolást nyer abban, és egészen hű képet ad arról a buzgó, szünetet nem ismerő, tevékenységről, a melyet gróf Csáky Albin kifejtett. A füzetnek ez a fejezete igen hasznos anyag lesz annak, a ki majd

idővel kritikailag fogja méltatni ezt az általános becsülést biztosító szakadatlan munkásságot. A kis könyv élénk tollal, zamatos magyarsággal van írva. Molnár Victor művelt, tehetséges és komoly irányú munkása a tollnak. A «genfi conventio»-ról írott műve utat tört kifelé is. Megjelent a nagyon elterjedt német «Reclam» kiadásában is. Néhány évvel ezelőtt pedig a «Hűsvéti piros tojások»-ról írt érdekes könyveskét. Jelen műve a Lampel-féle budapesti könyvkereskedés kiadásában jelent meg, két kép-pel (gr. Csáky Albin heliogravur és gr. Csáky Albinné zinkografikus nyomású arcképevel). Ára 1 frt.

A vallás körüli felségjogok, írta *Boncz Ferencz*. Megjelent a Pallas-társulat kiadásában. *Boncz* a legilletékesebb szakemberek közé tartozik az egyház-jog terén, s ez a tanulmánya az egyházpolitika és katolikus önkormányzat kérdéseinek mostani napjaiban nagyon jól tájékoztat a legtöbb kegyuri s az apostoli felségjogokról, melyeket történeti fejlődésükben, tárgyiasan, minden vonatkozó elem kizárásával írt meg. A munka értékét emeli, hogy a történelmi adatok és jogszabályok ismertetése mellett az évszázados gyakorlatot is megismerteti a szerző s hű képet ad e gyakorlat alakulásáról és mai érvényéről. Ára 1 forint 40 krajczár.

Fejes István összes költeményei két vaskos (összesen mintegy ötven ívre terjedő) jelentek meg Budapesten a Révai-testvérek bizománnyában. A két kötet ára 6 frt. — A derék költőnek, lapunk régi munkatársának sok művét ismerik már a «Vasárnapi Ujság» olvasói. Mai számunkban a lyrai verseket tartalmazó első kötet két szép darabját közöljük mutatvánnyal, s legközelebb az egész gyűjteményt tüzetesebben ismertetni fogjuk.

«Örökkévalóság». Kántor Imre újabb költeményei. Budapest, 1894. A közel száz költeményt tartalmazó kötet négy ciklusra oszlik. Már az egész gyűjtemény s az egyes ciklusok címe — «Isten», «Élet», «Szeretlem», «Dicsőség» — sejteti, hogy itt egy hívő és eszményekért hevülő lélek vallomásaival találkozunk, s e fölfevésben még jobban megerősít, ha végig olvassuk az egész kötetet s magunknak számot adunk az általános benyomásról. E költeményekben valóban rokonszenves lélek és költői kedély nyilatkozik. Kántor Imrénben van érzés, gondolat, nagy hibája azonban, hogy kifejezései nem szabatosak, nem állítják tisztán szemünk elé, a mit mondani akar, sőt igen gyakran egészen rossz kifejezések is használnak pl.

«Szívemnek hogy» muljék el fájdalom,
Ha az élet újra felvagdolja?»

Mit vágdal föl az élet? A szívet, vagy a fájdalmat? Még a sebet is csak *felszaggatni* lehet, annál kevésbé lehet a szívet vagy fájdalmat *felvagdolni*. A helytelen kifejezések sűrű használata nagyon sokat levon Kántor Imre verseinek értékéből; eszünkbe jut, hogy erre oly kevés gondot fordít, holott verselése gondos s rímek többnyire kifogástalanok. Hogy Kántor Imre költszete mily eszmekörben mozog, már az egyes ciklusok címei elárulják. Szerző sokat foglalkozik a lét nehéz problémáival s a természettudományoknak is néhét tört jutott költeményeiben. Ez nem baj, mert esetleg mélységet és eszmegazdagságot kölcsönözhetne költszeteinek, csak az a baj, hogy a képelet-kohóban a tudomány kemény igazságait és tényeit nem mindig tudja felolvasztani s néha még a tudományunk verse nem igen illő műszavait is átveszi, pl.: «A közet szerte porlad», «A fémek rozsa marja», stb. Kántor Imrénnek még önmivelére s nagy költőink, főleg a nyelv nagy mesterének, Aranyának gondos tanulmányozására van szüksége, mert csak így juttathatja érvényre tehetségét. A kötetből, — melynek ára 2 korona 40 fillér — mutatvány gyanánt álljon itt a következő költemény:

Gyönyörű az élet...

Gyönyörű az élet, kiderült szememben,
Madár se' dalolt még soha ily vigan —
Mint hattú a tóban, úgy úszik a lelkem
Szerelmemnek édes hullámaiban.

Hogys búsulhattam, igazán nem értem.
Sokkal jobb örülni, szebb vigan a dal,
Vannak még virágok szanaszét a réten —
S dobogó szívem még olyan fiatal.

Hogy nem vettem részt az élet örömeiben,
Bizonyynal beteg volt a szívem nagyon,
Senkiért sem égett, senki se nem értem,
Akárcsak egy hervadt rózsza a fagon.

Nem lehettem boldog, fájt a szegénységem,
Töprekedtem rajta szüntelen', holott
Ez a nagy darab jég a szívem tüzeben
Rég elolvadt már s mint könny el is folytott.

Most hervadt virágok közt is mosolyg ajkam.
Az elmúlás gondját könnyen viselem,
Csak legyen szívemben kiapadhatatlan,
Isteni forrásod, édes szerelem!

Nemzeti színház. *Sudermann* Herman a német irodalom egyik olyan alakja, a kit realiztikus irányért ép úgy dicsérnek, mint kárhözvontaknak. A mi nemzeti színházunk csak e hó 6-án nyílt meg előtte először. A népszínház már két drámáját mutatta be, regényeiből, elbeszéléseiből többet lefordítottak. A nemzeti színházban «*Az otthon*» (Heimath) drámája került színre, mely, mint *Sudermann* többi művei is társadalmi kérdést vet föl, és pedig ebben a darabban azt, hogy a nő, a kinek van szelleme, tehetsége és önállóságot vívott ki magának az életben, mivel tartozik az otthonnak, a szűk családi körnek.

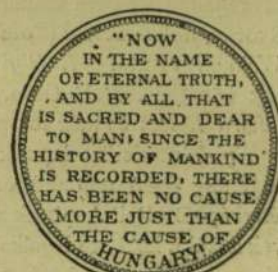
Magda ez a nő, egy alezredes leánya, ki szakított a szülői házzal, világhírű énekesnő lett, de mikor tizenkét esztendő múlva visszatér a szülői házába, összeütközésbe jön családjával. Magda vétkezett életében, van egy gyermeke, s mikor ezt atyja megtudja, kezében pisztolyal, kényszeríteni akarja Magdát, hogy menjen nőül csábítójához. Magda azonban gyűlöli ezt az embert. Atyja le akarja lőni, de abban a pillanatban az öreg katonát szélhűdés éri, meghal, s Magda zokogva kiált föl: «Mért is jöttem haza!» Ezzel végződik a dráma, a közönség pedig érzi, hogy akármilyen érdekesen van is fölállítva a kérdés, akármily szép és erőteljes részleteket írt is a szerző, ez nem egy befejezett dráma. A szerző igazat ad az apának és leánynak is, de a közönség nem élvezheti a megoldást. *Sudermann* a legkiválóbb német írók egyike, de a színpadot nagyon igénybe veszi elmékedések, irányeszkek, értekezések számára; drámája elveszti színpadja formáját, nehézség. *Jászai Mari* asszony kifőnően játszotta a társadalmi megszokások ellen fellázadt s anyai szeretetében mélyen sértett Magdát. Hív és szenvedély volt, s az ő játéka fogja fentartani a darabot.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Kisfaludy-társaság az országos gyász következében mult hó végéről elmaradt havi ülését április 11-ikén tartotta meg.

Gyulai Pál elnök szép beszédben emlékezett meg Kossuth haláláról, így szólván:

«Tisztelt társaság! A Kossuth Lajos halála okozta gyász miatt mult havi felolvasó ülésünket a mai napra halasztottuk, egyszerűsített a társaság nevében koszorút helyeztem a halott ravatalára és felhívtam a társaság tagjait, hogy testületileg jelenjenek meg a temetésen, a mi meg is történt. Bizonyára, tisztelt társaság, — méltán vetünk részt az általános gyászban, mert Kossuth Lajossal azon három férfiu egyike és utolsója szállott a sírba, a kik döntőleg folytak be Magyarországs sorsára. E század első évtizedeiben gróf Széchenyi István lelket, hitet lehelt a nemzetbe, kijelölte a fejlődés irányát, felkeltette társadalmunk és alkotmányunk reformjának eszméit. Ez eszmék fejlődését gyorsította Kossuth Lajos s az európai mozgalmak hatása alatt, törvényes formák között kivívta alkotmányunk átalakulását, s nemzeti önállóságunk erősebb biztosítását, s midőn a megújult alkotmány megtanadtott, védelmére lelkesítette a nemzetet. A védelem később forradalomba ment át s hősies küzdelem után csak romokat hagyott hátra. E romok építette föl Deák Ferencz újabb alkotmányunkat, a jogfolytonosságból indulva ki, összekötötte a multat a jelennek, erélyt mérséklettel, szilárdságot óvatossággal párosítva. Mind a három férfiú mintegy küldetést teljesített, egymást pótolta, egymást egészítette ki; a mi az egyikben többé-kevésbé hiányzott, azzal a másik dusan meg volt áldva, s minde-
nik munkásságában a mi üdvös, maradó volt, beolvadt alkotmányunkba, nemzetünk életébe. Így fogva fel újabb történetünket, a Kossuth iránt kifejezett kegyeletünk nem lehet ellenkezésben sem Széchenyi, sem Deák emlékével, s még kevésbé alkotmányunkkal, mely egyaránt kötelez nemzetet és királyt, s fölötté áll minden egyéni kiválóságnak! De Kossuth politikai pályájának van irodalmi oldala is, különösen szónoklata az, mely közel érinti társaságunk tanulmányai körét. Senki sem volt szónokaink között, a kinek élénkebb képzelme és fogékonyabb kedélye lett volna. Kölcseynek, az újabb magyar szónoklat művészi kezdeményezőjének szent fájdalma nála lángoló szenvedélylyé változott és búskomolyságu árado lelkesedéssé. Mester volt valamely tárgy vagy tény fény. és árnyoldalainak ki-színesezésében, még mesteribb, ha a nemzeti emlékek, vagyak és remények húrjain játszott s egy fájdalmas felkiáltással, vagy éles gúnynyal a szenvedély egész viharát költötte fel. Senki sem beszélt szebben nyelvtünk, senkinek sem volt kellemesebb, nagyobb terjedelmű és változatosabb hangja, melyet

Az örök igazság és mindennek nevében, a mi drága és szent az ember előtt, mióta az emberiség történelmet tudják, soha sem volt igazabb ügy, mint Magyarország ügye.

Kossuth Lajos, Magyarország Washingtonja.

KOSSUTH TISZTELÉTERE 1853-BAN VERT AMERIKAI ÉREM KÉT OLDALA.

választékos és mégis természetes hanglejtéssel kísért. Nagy szónok volt, e század legnagyobb szónokainak egyike, s társaságunk koszorújának szalagjain, melyet ravatalára küldtettem, méltán fényelt e mondat: «Kossuth Lajosnak, a nagy szónoknak!» Kérem intézkedéseim helybenhagyását.»

Zichy Antal indítványára az elnöknek intézkedéseiről köszönetet mondtak s elhatározták, hogy szép megemlékezését egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatják.

Beöthy Zoltán titkár ezután *Paulay* Ede halálát jelentette, s elhatározták, hogy emlékének külön emlékszedben is áldozni fognak. *Berczik Árpád* 200, a tisztviselők orsz. egyesülete 100 forinttal a társaság alapítói közé léptek, a hazai takarékpénztár, mint minden évben, az idén is 200 frtot küldött Fáy András emlékeztetőre.

Az első felolvasó *Kozma* Andor volt, ki egy nagyobb regedalt adott elő «Az Öcsay-fi» cím alatt. A könnyű verselésben folyó víz történetét, melynek hőse egy bátorlelkű lány, ki harcra megy, nagy tetszettel hallgatták. *Heinrich* Gusztáv ezután a Lorelei-mondáról érkezett, melyet Heine oly megragadón dolgozott föl. Régi rege ez, melyre irodalmi feldolgozásban *Brentano* Kelemenél találunk 1801-ben, de ő is nemzeti hagyományok elemeiből merített. Végül *Szász* Bélának néhány szép költeményét olvasta föl *Vargha* Gyula, a közönség élénk tetszése között.

1848/9-ben nők által viselt nyak-ék és férfiak által viselt mellűti Kossuth arcképevel.
Kálóczy Lajos 1848-iki orsz. képviselői hírtokában lévő példányok.

A Petőfi-társaság április 8-iki ülését Kossuth emlékének szentelte, a ki tiszteleti tagja volt az egyesületnek. Az akadémia felolvasó-terme szorongásig megtelt. Az ülés alatt megjelent *Kossuth* Ferencz is, ki az ügyeiti református és evangélikus templomokban tartott gyászisteni tiszteletéről jött és *Szana* Tamás titkár vezette be.

Komócsy József elnököl. *Palágyi* Menyhért bölcselmi fejtegetést adott elő «Kossuth és a nemzeti eszme» cím alatt, melyet tetszéssel fogadtak, vala-

mint *Jakab* Ödön «Kossuth temetése után» című költeményét is. *Ábrányi* Emil hévvel szavaltá el «Kossuth sírja» című költeményét.

Ekkor az ülést néhány percze felfüggesztették, mert türelhetlenné vált a hőség. E közben érkezett Kossuth fia, s Ábrányi Emil még egyszer felolvasta költeményét. *B. Kaas* Irvor érdekes előadása következett, ki eddig ismeretlen okiratokat és Kossuth több régi levelét és kéziratát mutatta be, valamint ismertette az eredeti iratokból Kossuthnak azt a porét, melyben el is itélték; bemutatta több levelét édes anyához, családijához. Ezeket a leveleket és iratokat egy Gravin nevű lengyel, ki Kossuth szüleinél élt, Kossuth édes anyjától kapta megőrzésre; ez később Kaasnak adta át, hogy Kossuth halála után hozza nyilvánosságra. Most pedig átadja az emlékeket annak, a kit legméltóbban megillet, Kossuth fiának. Nagy éljénzés hangzott föl.

Kossuth Ferencz kért ekkor szót s ezeket mondta: «Az önkö társasága a nagy magyar költő nevével. Petőfi lelkesülten dalolt, bátran harcolt és hősiess halált halt, mielőtt a haza tetszhalálba hanyatlott volna. A haza a tetszhalálból föltámadott; a költő sírba hanyatlott, azt sem tudjuk, hol nyugszik. De nem helyesen mondom; nem halt meg, mert minden magyar szívben él. Édes atyám élete is nagy költemény volt. Ő is az ideáknak élt. A nép költszeteiben régen be van foglalta az ő élete. Halálával engem és hazáját árván hagyott, de halottából föltámadva, mindig hangzani fog hozzánk az ő szava. Isten éltesse önököt!»

A közönség hosszan éljenzett. Az elnök csak több percze múlva juthatott szóhoz, hogy a társulat nemében kifejezést adjon a gyásznak, a fájdalomnak. Emelkedett hangon szólt. «A Petőfi-társaság az ő helyét nem fogja betölteni soha; Kossuth mindig élő és disztája marad társaságunknak.» *Kossuth* Ferencz mélyen meg volt hatva, midőn a Petőfi-társaság tagjaitól búcsút vett.

A magyar tud. akadémiájában április 9-ikén a nyelv- és széptudományi osztály ülésezett, *Zichy* Antal elnöklete alatt.

Simonyi Zsigmond mint rendes tag tartotta meg székfoglalóját, a «szókombinálás és szóképesség»-ről. A szóképesség kivételes, szabálytalan eseteivel foglalkozott s azt törekedett bebizonyítani, hogy ezeket többnyire a rokonértelmű szók egymásra hatása okozza, a minek ismét lelki oka van: a képzettársítás általános törvénye. Előadást számos példával magyarázta. Ezután *Fiók* Károly, mint vendég «Müller Miksa és a Rigvéda» című értekezését olvasta föl, a hindu irodalom híres művéről. Müller párisi tanuló korában világhírű professzora, *Burnouf* sarkalta folyvást a roppant vállatára, aminek ő aztán a fiatalos hevével fogott. Maga a mű megjelenése 25 évi időközött tett igénybe. A második már javított kiadás roppant költségeinek fedezését *Videa*janagura nemeslelkű maharadsája vállalta el. (Egy példány ára 105 frt.) Müller négy ilyen példányt küldött ajándékba hozzánk. Felolvasó részletezen változta a hindu irodalom e legbecesebb művét. Végül bemutatott néhány kiválókatott védadalt saját fordításában.

A felolvasások után *Szily* Kálmán föttikár fontos jelentést tett az ugynevezett «Königsbergi töredék»-ről, mely a «halotti beszéd» után legelső nyelvműlénkünk, s először 1863-ban Toldy Ferencz ismertette az akadémiában, eredetét a XII. század végére vagy a XIII. század elejére tén; ki fedezte föl, hogyan került Königsbergbe, erről eddig nem tudnak. *Szily* a königsbergi egyetemi könyvtár igazgatójához fordult, s dr. *Schwencke* tanár előzőeken megírta, hogy dr. *Zacher*, a könyvtár igazgatója 1863 elején egy, a könyvtárhoz tartozó teológiai latin kódex táblájához kötött pergaménre írta taláta. Német könyvrészek szerint a latin kódexet a XIV. században Magyarországon írták és kötötték be, a mit az bizonyít, hogy a könyvrész különben magyar szöveggel pergamén lapot nem alkalmazhatott volna a kötéshez. A pergamén lapnak a táblába becsipített részén is még több magyar szó látszik. Valószínű tehát, hogy a könyvrész a szétvagdalt pergamén lap többi részét is felhasználta a bekötéshez. Most tehát a táblát levelezik és szétvájták. Az is valószínű, hogy a latin kódexben is fordul elő magyar szöveg, mint több kódexben. De ehez gondos vizsgálat volna szükséges. Azért azt javasolta *Szily*, hogy az akadémia tegye meg a lépéseket a kódex megszerzésére, melyet alkalmas cserével megszerezhetnénk. Ezt a javaslatot el is fogadta az akadémia.

Akadémiái tagajánlások. Márczius utolsó napján járt le az akadémia tagajánlások határideje. A következő ajánlásokat adták be a föttikári hivatalban:

Tiszteleti tagságra gr. *Teleki* Samu afrikai utazó. Az első osztályban rendes tagul *Wolf* György és dr. *Szinyei* József; levelező tagokul: *Badiés* Ferencz, irodalomtörténet buvár, és a következő filológusok: *Bacher* Vilmos orsz. rabbiépítő intézeti tanár, *Balassa* József, *Hegedűs* István, *Pozder* Károly tanárok. A második osztályban rendes tagul *Plosz* Sándor; levelező tagokul: *Ráth* Zoltán, sta-

tisztikus, Fayer László, Baumgarten Izidor jogi írók, Böhm Károly bölcsészeti író, Pölya Jakab közgazdasági író; Bökefi Remig, Komáromy András történetírók, Szendrői János régész. A harmadik osztályban rendes tagoknak: Klug Nándor fiziológus, Lengyel Béla vegyész, Horváth Géza és Koch Antal természetudósok; levelező tagokul Hankó Vilmos, Kossuthágyi Tamás, Kovesligethy Radó, Rados Gusztáv, Winkler Lajos, dr. Bökei Árpád, Schwimmer Ernő, Tormay Béla, Fekete Lajos, Staub Mór, szakemberek.

Az Otthon írói kör közgyűlése ápril 9-én ment végbe, Rákosi Jenő elnöklete alatt, ki szépen emlékezett meg Kossuthról, a kire minden magyar hírlapíró büszke. Felsorolta az egyesület működését, többi közt, hogy 13,000 frtot gyűjtött a tűzvész által sújtottaknak. A titkári és pénztári jelentés a kör kedvező viszonyairól nyújtott adatokat. Balogh Pál indítványára ezután Wekerle Sándor miniszterelnököt egyhangulag, lelkes éljenzéssel a kör tiszteletbeli tagjává választották s elhatározták, hogy ezt küldöttségileg közlik vele. Ezután a választások történtek meg. Elnök lett ismét Rákosi Jenő, alelnökök: Kenedi Géza, Gajári Ödön, Horváth Gyula, főtitkár Radó Antal, titkár: Sziklay János, pénztáros: Lovag Falk Zsigmond, ellenőr: Lendvai Sándor, gazda: Gelléri Mór, könyvtárnok: Gelléri Miksa, és Kovács Dénes; számvizsgálók: Fái J. Béla, Fekete Ignác dr. és Kálnoki Henrik.

A néprajzi társaság e hó 4-ikén tartotta közgyűlését, melyet gróf Kun Géza elnök a társaság fontos hivatását és célját felölöl beszédével nyitott meg. Különösen kiemelte egy néprajzi múzeum felállításának szükségét, majd József főhercegről emlékezett meg, mint a társulat bőkezű pártfogójáról. Végül arra kérte tagtársait, hogy helyette, a ki nem lakik a fővárosban, más elnökről gondoskodjanak, a közgyűlés kérelmére azonban ellátott lemondási szándékától.

A közgyűlés első tárgya dr. Herrmann Antalnak emlékbeszéde volt Hunfalvy Pál, a társaság néhai első elnöke felett, a kit mint az etnográfia előharcosát méltattak. Ezután dr. Vikár Béla titkár felolvasta évi jelentését. A társaságnak 400 tagja van, kiadása 1959 frt, bevétele 2046 frt. A társaság könyvtára a nemzeti múzeum néprajzi osztályában nyert elhelyezést.

A «Nemzeti Szalon» ezímmel alakult új képzőművészeti egyesület választmánya ápr. 6-án tartotta az akadémia kis termében első ülését gróf Zichy Jenő elnöklete alatt.

A választmány, a mely majdnem teljes számmal együtt volt, ez alkalommal még jobbra a szervezkedés első kérdésével foglalkozott, ezek részletes előkészítése céljából különböző albizottságokat küldött ki. A többi közt elhatározták, hogy az évi augusztus hótól kezdve az egyesület részére klubhelyiséget bérelnek, mely állandó műkiállítás céljaira is alkalmas termekkel fog bírni; továbbá, hogy az egyesület céljának és érdekeinek propagálására széleskörű társadalmi akciózt indítanak s végre megállapodtak abban is, hogy az egyesület javára még e tavasszal nagyszabású művészi ünnepélyt rendeznek, melynek részletes programját a vigalmi bizottság fogja közelebből megállapítani. A «Nemzeti Szalon»-t illető tudakozások egyelőre az egyesület titkárához, Palmer Kálmánhoz intézettek. (Budapest, Vas-utca 14. sz.)

A nemzeti színház nyugdíjintézetének Wekerle-miniszterelnök az állami jótékony sorsjáték jövedelméből 23,000 frtot juttatott, a mire az intézetnek nagy szüksége is volt. Az intézet meleg köszönetet mondott a miniszterelnöknek.

MI UJSÁG?

* A «Vasárnapi Ujság» mai száma két és fél íven jelent meg, s e számunk képei is majd mind Kossuth temetésének, e páratlan gyászünnepélynek egyes részleteit tüntetik föl, kiegészítve a múlt heti számunk képeinek. A «Vasárnapi Ujság» mai és múlt heti száma összesen 26 nagy képet közöl Kossuth turini és budapesti temetéséről. A turini gyászszertartásról, Turinba kiküldött rajzolónk, Kimmach László — közbélyt súlyos betegsége miatt — csak egy rajzot készíthetett el, s így a turini gyászünnepély többi jelenetét Turinban fölvevő fényképek után kellett közelnünk. A Budapesten lefolyt gyászünnepélyről és temetéséről Vágó Pál, Háy Gyula, Cserna Károly festőművészeink készítették rajzokat, s ezeken kívül szak- és amateur-fényképezeink becsátották rendelkezésünk alá a temetés alkalmá-

val fölvevő fényképeiket. Jelesen szakfotografusaink közül Klósz György, Koller utódai (Forché és Gálly), Kalmár P., Weinurm Antal és Erdélyi M.; amateur fényképezeink közül dr. Baló Géza, Paur Géza festőművész, Lord Albert és még sok mások voltak szívesek fényképi-fölvételeiket lapunk részére átadni, úgy hogy alig 4–5 nap alatt összesen több mint száz fénykép fölvételt kaptunk a gyászünnepélyről, melyek közül a közlésre legalkalmasabbakat kiválasztva és művész-munkatársaink által kidolgozva mutattuk be mult heti és mai számunkban olvasóinknak.

a pestmegyei Soltra ment, hol két napig gr. Benyovszky Sándor vendége volt. Fülöpszálláson, az utolsó vasúti állomáson, az egész város népe fogadta Kossuthot a fellobogózt pályaudvaron. A vendég az iskolásgyermekek sorfala közt végighaladva, beszállt a gróf négyesfogatába és Soltra hajtatott. Az előjáróság a határig kísérte Kossuth Ferencz visszatérő Budapestre, április 13-án a képviselőházba ment, s az ülés egy részét a karzaton hallgatta végig, majd az étteremben és a folyosón beszélgetett különböző párti képviselő-ismerőseivel.

Kossuth irodalmi hagyatéka. A párisi «Temps» értesülése szerint Kossuth iratai rendkívül becsesek

A HALOTTAS KOSSUTH FERENCZET-KÖRÜTON.

KOSSUTH TEMETÉSE BUDAPESTEN, ÁPRIL 1-ÉN.

Európa legújabb történetére, mert számos okirat van azok közt úgy az osztrák-magyar monarchia, mint Olasz- és Francziország történetét illetőleg. Nevezetesen vannak ott sajátkezűleg írt levelek III. Napoleontól, Viktor Emánueltól, valamint a két uralkodó minisztereitől. Az érdekelt államok a párisi lap szerint már lépéseket is tettek, hogy ez okmányok birtokát maguknak biztosítsák

Kossuth mellszobra a múzeumban. Kossuth Lajos cearrai márványból készült mellszobrát, melyet közadakozásból készítették Aradi Zsigmond szobrászzsal, a napokban szállították a nemzeti múzeumba. A szobrot a múzeum lépcsőházában helyezték el, hol többi nagyjaink mellszobrai vannak. Kossuth Lajos szobra Deák és Eötvös Józsefá mellé került.

Akadémiai tagság és politika. Gr. Szécsen Antal udvari főmarsal, valóságos belső titkos tanácsos, az aranygyapjas-rend vitéze, a Szent-István-rend középkeresztese, lemondott tud. akadémiai tagságáról. A gróf ugyanis értesülvén, hogy az akadémia is kossuthot tesz Kossuth koporsójára, s az országos gyász alkalmából a zászlót kitűztette, ápril 2-ikául levelet intézett b. Eötvös Lorándhoz, az akadémia elnökéhez, fölvilágosítást kérve. Ugy látszik, hogy az elnök válasza nem nyugtatta meg, mert az akadémia elnöke e hó 9-ikén újabb levelet kapott a gróftól, melyben bejelenti lemondását, s kéri az elnököt, hogy azt juttassa az akadémia

A Vaskapu szabályozása egy nagy munka elvégzésével haladt előre. A Vaskapu szikla-zátonyai közt robbantott csatorna elkészült, most oldalait burkolják sima kövekkel. Ez a csatorna már lehetővé teszi, hogy kis vízálláskor is tovább szállíthassák az Orsovára érkezett árukat.

Lappok az állatkertben. Két hét óta az állatkertben 22 tagból álló lapp karaván látható sátraikkal, rénszarvasokkal, valamint házi, ipari cikkek gyűjteményével. A karavánt Strassberger impresszárió állította össze. Éjszaka e mindjobban pusztuló népet csak ritkán láthatni ily nagy csoportban. Dr. Halász Ignác kolozsvári egyetemi tanár, ki

Előfizetési felhívás

VASÁRNAPI UJSÁG

POLITIKAI UJDONSÁGOK

1894-ik folyamára.

A «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» vezetése immár huszonnégy éve van ugyanazon szerkesztőség kezében, mely tartalmasság, terjedelem, változatosság és művészi kiállítás tekintetében évről-évre emelni igyekszik e lapokat.

A «Vasárnapi Ujság», a legrégebbi magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, eredeti elbeszélések és életképek, részben illusztrálva, közöl Jókai Móról, Mikszáth Kálmántól, Baksay Sándortól, Gyarmathy Zsigánótól, Herczeg Ferencztől, B. Büttner Linától, Szivos Bélától, Szomaházy Istvántól, Kazár Emiltől, stb.

A «Vasárnapi Ujság» hetenként két nagy ívre terjedő tartalma számos rendkívüli melléklettel lesz jövőre is bővítve, s ezen felül minden félévben külön képmellékleteket is ad.

A «Vasárnapi Ujság», mint családi lap, kiterjeszkedik a női munkakörre és divatra is.

A «Vasárnapi Ujság» társalapja, a most már 40-ik évfolyamába lépő «Politikai Ujdonságok» a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, hű összeállításban tárja az olvasó elé, s a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg, úgy hogy e lap, kivált vidéken, hol a hiányos postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, a napilapokat is lehetőleg pótolja.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Évnyegyre (április–június.)

A «Vasárnapi Ujság»	2 frt —
A «Vasárnapi Ujság» a «Világkrónika»-val együtt	2 frt 40 kr.
A «Vasárnapi Ujság» és a «Politikai Ujdonságok»	3 frt —
A «Vasárnapi Ujság» és a «Politikai Ujdonságok» a «Világkrónika»-val együtt	3 frt 80 kr.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

E lap kiadó-hivatalában (Budapest, Egyetem-utca 4. szám) megjelent: «Kossuth Lajos emlékezete» című nyolcz ívre terjedő díszes kiállítású füzet. (Különlenyomat a «Vasárnapi Ujság» legújabb számaiból.) Kossuth életére és halálára vonatkozó számos eredeti közlemény, s negyven képpel, két nagy külön képmelléklettel gyászkeretű borítékban. — E terjedelmes és díszes füzet ára 40 kr. Megrendelhető postautalvánnyal a Franklin-Társulat hírlap-kiadóhivatalában, Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz. alatt.

HALÁLOZÁSOK.

Dr. SZABÓ JÓZSEF, temetése e hó 12-ikén ment végbe az elhunyt tudós Széchenyi-utcai lakásáról. A tud. akadémia, melynek osztály-titkára volt, külön gyászjelentést adott ki, kossuthot küldött s az elnök vezetése alatt küldöttségileg jelent meg a temetésen. Az akadémia harmadik osztálya rendkívüli ülésben elhatározta, hogy indítványozni fogja a tudós arcképének lefestését a képes terem számára. A temetést Wolafka Nándor ezimzetes püspök végezte. Megjelent Gerlóczy Károly polgármester is, a tudományos körök, a földtani társulat, az állat- és növényhonosító társulat, Than Károly, az akadémia harmadik osztályának elnöke szolt az akadémia nevében; dr. Dulácska Géza az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésének központi bizottsága részéről. A sirnál Staub Mór egyetemi tanár szolt még, aztán Majthényi Endre tanársegéd és Krausz Elemér gyógyszerész hallgató mondatk isten hozzádott a felejtethetlen tanárnak.

HÁZMÁN FERENCZ, Buda városának egykori polgármestere, históriai emlékeztető felü, meghalt e hó 7-ikén Budapesten, 84 éves korában. Kalapos-mester volt, de tanult, értelmes polgár, kinek a szabadságharcban jelentékeny szerep jutott. Részt vett az 1848-iki országgyűlésen, mint képviselő és egyik bizalmas embere lett Kossuth Lajosnak, kit az egész szabadságharc alatt követett. Mint kiváló szónok

tudomásra. Mondják, hogy a gróft e elhatározásban családi tekintetek is vezették, mert ő annak a gróf Lambergnek leányát vette nőül, a kit 1848-ban a lánchídon meggyilkoltak.

A hercegprímás az akadémiaának. Vaszary Kólos hercegprímás a tud. akadémia igazgató-tanácsának tagjává választatván, ezért levélben mondott meleg köszönetet, s a tud. akadémia céljaira tízezer koronát ajándékozott.

Nagy alapítvány. A nem rég elhunyt Zámory Kálmán komárommegyei földbirtokos és budapesti háztulajdonos az orsz. protestáns árvaház javára 100,000 koronás, a gazdasszonyok országos árvaházának pedig 20,000 koronás alapítványt tett.

Dr. Basso, Kossuth házi orvosa, ki a nagy halottat elkísérte Budapestre is, itt szándékozik letelepedni.

hosszabbban tartózkodott a svéd föld lappjai közt, nyelvészeti szempontból tanulmányozza őket.

Lóverseny Budapesten. A fővárosban a lóversenyek a jövő hónapban kezdődnek. Összesen nyolcz versenynap van, és a véglegesen megállapított program szerint a versenyek május 6, 8, 10, 13, 14, 17, 19 és 20-án lesznek. A nyáron 9. őszszel 8 lóversenynap lesz, azokat augusztus 12-én, ezeket szeptember 20-án kezdik meg.

A hírlapírók Japánban úgy elszaporodtak, hogy közelebb egy sajtóügyi bizottság tiltakozó nyilatkozatot tett közzé, mely szerint meg nem engedhető, hogy a nők hírlapkiadók, vagy szerkesztők lehessenek. A bizottság tagjai egyhangulag kijelentették, hogy ez a foglalkozás nem nőnek való s hogy nem nőies dolog irodalmi, vagy más efféle foglalkozásra adni magát.

és közigazgatási szakfőnök kitűnt és ezen képességei alapján 1848-ban kinevezett a belügyminiszterium államtitkárává. A világosi fegyverletétel után egyike volt azoknak, kik a magyar kormány birtokában levő magyar szent koronát Orsova mellett eladták. 1810-ben született Budán. A szabadságharc után külföldre menekült, itthon pedig halálra ítélték és "in effigie", Andrássy Gyula gróffal egyetemben felakasztották. Házán Ferencz Kossuth Lajos társaságában Kútaháza menekült, honnét több más társával Konstantinápolyba, majd Amerikába ment. Mielőtt elmenekült volna az országból, Szemere Bertalan és még két menekült társaságában Orsova mellett eladta az ország koronáját. Amerikában bor- és dohány-kereskedést űzött, de az általános amnesztia után rögtön visszatért hazájába és 1867-ben Budán polgármesterré, majd később orsz. képviselővé választották. 1878-ban azonban teljesen visszavonult a politikai élettől. Fia, Kornél főmérnök az államvasutnál.

Gróf ZICHY GÉZÁ, szül. Karácsonyi Melánia grófnő, a nemzeti színház és operaház intendánsának, mivel lelké neje, elhunyt ápril 10-én Budapesten, alig két napi betegség után. A fővárosi társaságokban oly nagy közismertséget ért, hogy a dírtiszta öltö meg. Egész életét családjának szentelte, mintaképe volt a családiaságnak, s noha mind társadalmi állásánál, mind lelki tulajdonainál fogva fényes szerepet vihetett volna, csakis otthonában kívánta betölteni a méltó helyet, a hol boldogságát teljesen föltalálta. Leánya volt néhai gr. Karácsonyi Guidónak, 1855-ben született, s huszonhárom évi boldog családi életet dult föl a nemes nő halála. Ferjével együtt öt gyermeke is siratja a példás anyát. Holttestét e hó 12-ikén szentelték be Budapesten, és Seregélyesre, a családi sírboltba vitték.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Tóth SÁNDOR, a szabadságharcban nemzeti századparancsnok, Nógrád megye volt alispánja, a szécsényi kerületnek volt országgyűlési képviselője, 72 éves korában, Losoncban. — KÖVY TIVADAR, Nógrád megye egyik községi elöljárója, megyebizottsági tag, a balassa-gyarmati ügyvédi kamara elnöke, B-Gyarmaton. — PILL Lajos, nagybereznai aljárásbíró, 29 éves, Nagy-Bereznán. — ZAKARIÁS JÓZSEF, Udvarhely megye törvényhatósági bizottsági tagja, székelvándorhelyi v. képviselő, 55 éves, Székely-Udvarhelyen. — HAZAY LAJOS, a főváros egyik ismert régi polgára és a fővárosi törvényhatóság virilis tagja, 71-ik évében. — Dr. GULYÁS GRÓF, a szabadkai takarékpénztár és népbanknak huszonöt év óta igazgatója, az ügyvédi kamarának huszonegy év óta elnöke, törvényhatósági virilis bizottsági tag, — GALOVICS JÓZSEF, pénzügyigazgatási számvevő, 57 éves, Budapesten.

ÖZV. DEMJÉN PORTÓBÓ JÓZSEF, szül. Gyalokay Julia, 86 éves, Pomázon. — FEKETE GYÖRGY, szül. Bartal Etel, Székelyföldön, Kis-Küküllő megyében; férjén kívül, a ki megyei főjegyző, két kiskorú leánya gyászolja. — ÖZV. NUSZBÉK JÓZSEF, szül. Kottelchner Veronika, 78 éves, Gyalán. — MIKOLA GRÓFNÉ, szül. Szabó Klára, a sajtó-gőmőri evang. lelkész neje, 59 éves.

Szerkesztői mondanivalók.

Mondjátok a... A könnyed gondolatot összetörő a nehézkes előadás. S mennyi erőltetett kifejezés van a kis versben «Okuljon az éhen, szomjon» «sívó fuvallom, melynek szárnyai lágy bűgással kavarják a felhőt, léget», stb. A «Beteg az én szívem» kezdetű versre aligha tudunk sort keríteni.

Tied a dicsőség. Szőke kis lány szőke. E két vers után tartunk tőle, hogy a «kedves szőke kis lány» soha sem fogja olvasni az ön nevét a «választott költők között».

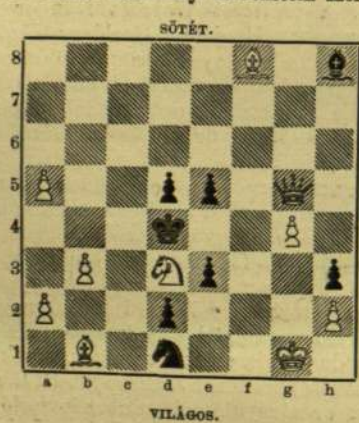
Elrepül a lelkem. Van benne költői gondolat, de a kidolgozás nagyon kezdetleges.

Rendelés. Nagyon dagályos.

Ne tudja. Elég csinos, de csak a középírást határozza meg.

SAKKJÁTÉK.

1830. számú feladvány. Ehrenstein Mór-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1820. számú feladvány megfejtése

Galitzky W. A.-tól.

Megejtés.

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. B4—h4	Kh6—g5 (a)	1.	...	Fg6—f5
2. Ff3—e7	Kg5—h6	2.	Bb4—b5	Ff5—g6
3. g4—g5	Kh6—h5	3.	Ff8—d6	t. sz.
4. Bb4—h4 mat.		4.	Fd6—f4 mat.	

Az 1821. számú feladvány megfejtése

Gottschall H.-tól.

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. Va8—a6	Kd4—d5 (a)	2.	...	Kd5—e4
2. c2—c4	d4—c3 (b)	3.	Va6—g6 mat.	
3. Va6—d3 mat.				

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. Va8—a6	Kd4—d5 (b)	2.	...	Kd5—e4
2. c2—c4	d4—c3 (b)	3.	Va6—g6 mat.	
3. f2—f4 v. V mat.				

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Kecskeméti: Balogh Dénes. — M.-Vári olvasókör nevén: Engel S. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 13-ik számában közölt képtalány megfejtése: Záradtan kapu a gyermek szája.

Heti naptár, április hó.

Nap	Katolikus és protestáns	Görög-Ország	Israeltita
15 V. G. Józ. oltal.	G. S. Nesze	8 B. N. 5. vas.	9
16 H. Lambert	Lambert	4 József	10
17 K. Anicet pp.	Anicet	5 Diodor	11
18 S. Apollonius	Apollón	6 Eutik	12
19 C. Timon vt.	Timon	7 Kallióp	13
20 P. Tivadar	Tivadar	8 Herodion	14
21 S. Anzelm ea.	Anzelm	9 Eupsz	15 S. Pa.

Holdváltás. ☉ Holdtölte 20-án 4 óra 2 pk. regg.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Egész selyem, mintázott foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), moulerként 75 krtól 3 ft 65 krig — valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket 45 krtól 11 ft 65 krig — sima, kockás, csíkos, virágos, damaszkot minőségben (mintegy 240 féle diszpozíció és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít postabér és vámmentesen a privátmegrendelők lakására Henneberg G. (cs. k. udv. szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulólal küldetnek. Svájcba címz. levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Melyik napilapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legelőbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 27-ik évfolyamába lépett. Az a magyar olvasó község lapja. Hiteles forrásból származó értesítései gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatának változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az «Egyetértés»-t népszerűvé.

Az országgyűlési tárgyalásokról a legérdekesebb s e mellett tárgyilagossá hű tudósítást egyedül az «Egyetértés» közöl.

Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdák község nem szorul többé idegen nyelvi lapra, mert az «Egyetértés» kereskedelmi s földművelési tudósításainak bőségével és alaposágával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az «Egyetértés»-ben, a mire szüksége van.

Változatosan szerkesztett tárczájában annyi regényolvasmányt ad, mint egy lap sem. Kéthárom regényt közöl egyszerre úgy, hogy egy év alatt 30—40 kötetnyi regényt, részint eredeti, részint a külföldi legjelesebb termékeket, jó magyarsággal fordításban kapnak az «Egyetértés» olvasói. A ki olvasni valót keres

és a világ folyásáról, gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen el az «Egyetértés»-re.

Az «Egyetértés» 1894 január 1-én 27-ik évfolyamába lépett s így egyike a legrégibb napilapoknak.

Felelős szerkesztő: Csávolszky Lajos.

Az «Egyetértés» előfizetési árai:

Egy hóra	1 ft 80 kr.
Három hóra	5
Félévre	10
Egész évre	20

A szerkesztőség: Szerecsen-utca 35. szám.
A kiadóhivatal: Dalszínház-utca 1. szám.

BUDAPESTEN.

Mutatványszámot a kiadóhivatal ingyen és bérmentve küld.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Az «Olcso Könyvtár» legújabb számai:

334. szám:

Mindenféle népség

(Allehand Folk.)

Irta Hedenstjerna Alfréd.

Fordította Baján Miksa.

Ára 30 kr. Ára 30 kr.

335. szám:

SAPPHO.

Szomorújáték öt felvonásban.

Irta

Grillparzer Ferencz.

Fordította Ivánfi Jenő.

Ára 30 kr. Ára 30 kr.

336. szám:

A háromszögű kalap

és más beszédek.

Irta Alarcon Péter.

Fordította Haraszti Gyula.

Ára 50 kr. Ára 50 kr.

WEINWURM ANTAL

tenykepész első magyarország

chemigraphiai műintézete

Budapest. IV., Károly-utca 1.

készít mindenféle

czinkedezést díszet

antotypia, phototypia,

chemigraphia és chro-

motypia útján. Alap-

rajzok, térképek, ha-

lázatok fotolitográfiai

átvétel

nyosba-

ban sok-

sorosít-

tatnak

Külön

berendezés

házonkívül

való fény-

képeltve-

lekre.

UNICUM

szabadalmazott

PERONOSPORA

PERMETEZŐ

Az orsz. magyar kertészeti egyesület 1893-iki kiállításán a legelső díjjal, a nagy

arany éremmel kitüntetve.

Ara 14 ft 75 kr.

Kapható egyedül csakis

Manthner Ödön

magkereskedésében

BUDAPESTEN.

5681 Földzet:

Andrássy-út 23. szám.

Fióktöltet:

Koronaherceg-u. 18.

Valódi knittfeldi kristály

azurín kilónként 1 ft 45 kr.

Valódi

Oberndorfi

répamag pr. 100 kg. 112 ft

Sárga buczok

répamag pr. 100 kg. 80 ft.

Espazette

(baltázott) pr. 100 kg. 20 forint.

Homoki búkköny

pr. 100 kg. 36 ft.

Arankamentes lüzerna

pr. 100 kg. 76—84 ft.

Arankamentes löhere

pr. 100 kg. 80—84 ft.

Fűmagvak,

búkköny, czukorezírók

pr. 100 kg. 12 ft. Arany-

köles, stb.,

míg a készlet tart!

SZÁVOSZT

ALPHONS

cs. és kir. udv. szállítónál

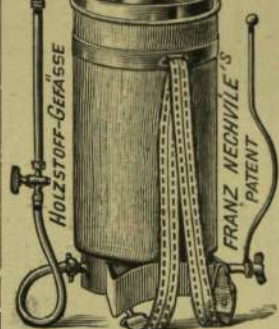
BUDAPEST,

V., Arany János-utca 11.

Árjegyzék kívánatra bérmentve

Viszont-elárúsító

figyelmébe!

„HAZA“

az eddig legjobb bizo-

nyult és sámtalan arany

éremmel kitüntetett Nech-

vile Ferencz-féle szab.

peronospora permetező,

melynek tartány faszövet-

ből készült s a hirtelmes

Ausztriai-szivattyúval van el-

látva. Ezen permetezőket

nagy mennyiségben tartom

viszont elárúsító részére

készletben s azoknak a leg-

előbbi eredeti gyári áron

adom. Előnyben részesülnek

azok, kik ideje közt köte-

seket eszközölnék. Eladási

ára: egyrétli permetező

csővel 13.50, kettős

perm tező csővel 14.50.

Vöröszék buttonos

Ausztriai-permetezőkből ki-

lón ajánlat.

Nagy Ignác,

pinze-felszerelési cikkeket árt.

Budapest, Károly-kört 7.

A «Franklin-Társulat» kiadásában

Budapesten megjelent és minden

könyvtárban kapható:

Kossuth Lajos

levelei.

Bem altábornaghoz

1849 junisig.

Kiadta Makray Aladár.

Ára 80 kr.

Kossuth és a

magyar emigratio

török földön.

Irta Szöllősy Ferencz.

Ára fűve 1 ft 20 kr.

BALATON-FÜRED

GYÓGYFÜRDŐ

5732

Zalamegyében, Magyarország. — Posta, távirat helyben.

Fürdőidény kezdete május 27-től szeptember végéig.

De azon gyenge üdülők és mellbeteg, kik B.-Füred kedvező climáját előbb használni akarják, május 13-tól szívesen látatnak el — meleg fürdők kivételével — minden kényelemmel.

Tiszta ózondus, enyhe, egyenletes tóparti levegő; égyenes, sós, szén-savas, vasas források; tej, szőlő-masszage gyógyfürdő; szénsavas meleg pezsgő és szénsavas hideg fürdők, gőzfürdők, zuhanyok, balneológiai hideg fürdők és uszodák, orvosi tekintélyek által igen ajánlva; természetesség, görvöl, gümőkör, csúsz, köszvény, légzőszervek hurutos bántalmái, rekedtség, vérköpés, gyomor-, bélhurut, máj- és lépverőbőség, női bajok és idegbántalmakban.

Előszóró fürdőintézet.

Hegyekről védett gyönyörű fekvés, díszes és czélszerű berendezés, gyógy-terem, sétacsarnok, árnyékos sétányok, lombos park, fenyves liget, térszín, színi előadások, hetenként táncmulatság, élvezetes kirándulások, sétacsónakázás. — Elegáns lakások az Erzsébet, Klotild udvarokban és a Grand-Hotelben; csinos nyaralók. Jó és mérsékelt étkezés, table d'hôte, couvert 1 ft 50 kr. A szobák ára 40 krtól 4 ftig. Junius 15-ig és augusztus 20-tól a saison végéig a lakások 30 százalékkal, az étkezés 20 százalékkal olcsóbb a Grand-Hotel éttermében.

Vasúti állomás Siófok és Veszprém, Siófoktól gőzhajón 1 óra. Veszprémtől bérkocsin 1 és fél óra. Vasúti seasonsjegyek 33 1/2 százalékos kedvezményrel, menetérték jegyek — 3 napra — féláron kaphatók. Prospektusokkal ingyen látogatunk. A fürdőintézet rendelő főorvosa Dr. Huray István.

Lakásmegrendelések — előleg mellett — Kovács Abel fürdőigazgatóhoz intézendők Balatonfüredre. Bal

Kiadások.		Harmenczediké évi számlájának 1893. január hó 1-56. december hó 31-ig.		Bevételek.		Vagyom.		Márgé-számla 1893. december. 31-én.		Töbör.	
Törlesztett könyvnek díja	291797.11	A mult évól áthozott díjartalék	1798548.55	Értékpapír	31.402.132	161 10 kr. egyenlő:	Díjartalék:	31.720.937	leovóra viszonbír.	24739.91	
Viszonyított könyvekért	243908.13	A magyar-francia biztosi részvény-dírszeg	411172.50	214.800 frinyi m. kir. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	411172.50	411172.50	214.800 frinyi m. kir. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	214.800 frinyi m. kir. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	538.753.99	24739.91	
Hallgatások után megterített összeg	73067.13	Útazás után átvett díjartalék	99546.85	4389.300 frinyi m. földhitelezési 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	99546.85	99546.85	4389.300 frinyi m. földhitelezési 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	4389.300 frinyi m. földhitelezési 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			
Lejárt kihatásaita tökéért	738292.84	Íródíj: az évban kiadott könyvek után, az előbbi évből kiadott könyvek után	355085.04	742.000 frinyi magyar földhitelezési 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	355085.04	355085.04	742.000 frinyi magyar földhitelezési 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	742.000 frinyi magyar földhitelezési 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			
Kihátsaita biztosiadomál halaszté követelkezten				69.000 frinyi pesti magyar keresk. bank 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			69.000 frinyi pesti magyar keresk. bank 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	69.000 frinyi pesti magyar keresk. bank 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			
Ölyviszteríté	141968.46			178.000 frinyi pesti magyar keresk. bank 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			178.000 frinyi pesti magyar keresk. bank 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	178.000 frinyi pesti magyar keresk. bank 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			
Pügöben levő kárk tartaléka	319292.61			17.000 frinyi kábitörökös o. földhitelez. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			17.000 frinyi kábitörökös o. földhitelez. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	17.000 frinyi kábitörökös o. földhitelez. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			
Viszonyított díjak	66538.41			124.000 frinyi kábitörökös o. földhitelez. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			124.000 frinyi kábitörökös o. földhitelez. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	124.000 frinyi kábitörökös o. földhitelez. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			
Vágyadott díjak	80652.96			165.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			165.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	165.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			
Bevételek	70123.45			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			
Útazási díjak	191548.10			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			
Orvosi díjak	7977.66			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			
Orvosi díjak	7977.66			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			
Szociális díjak	35746.17			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			
Szociális díjak	35746.17			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			
Könyvkiadás díjai	33708.99			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			
Behajlított könyvek díja	10957.17			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			
Díjartalék az év végén	3418718.91			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár	30.000 frinyi magyar o. k. papir, takarékp. 4/10-os bankjegyek 100 frt 40 krajfár			
1893. évi nyereség	90286.82			30.0							

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLmányok

szabadalmazását eszközli mind. államban
Réthy János
nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház
mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

A magyar ipar- és kereskedelmi bank részvény-társaság váltóüzlete.

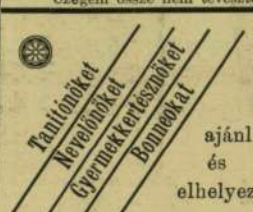
Budapest, V., Nádor-utca 4.

Mint kintinó tökéletesítést ajánlja a magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja
4 1/2 százalékos adómentes zálogleveleit és
4 1/2 százalékos közszégi kötvényeit,
melyek nála a mindenkori napi árfolyamon jutalékmentesen kaphatók.
Teljesít tőzsdei megbízásokat, díjmentesen bevált szelvényeket, elfogad betéteket folyó- (cheque) számlára, pénztári jegyek vagy betéti könyvekre, s azokat 4 százalékkal adómentesen kamatoztatja.

Magyar ipar- és kereskedelmi bank
részvény-társaság váltóüzlete.

FÖLDVÁRY IMRE

férfitávit- és fehérnemű-raktára.
BUDAPEST,
IV., Koronaherceg-utca 11. sz., a főposta mellett és
VIII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett.
Villamvilágítás. — Telefon. — Árjegyzék bérmentve.
Czégem össze nem törlesztendő Földvári J. (Jakab) csúggal.

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
Andrássy-út 21.
(félemelet).

Buziás gyógyfürdő.

Ujonnban berendezve, villamos világítás, szénsavas
vasas források, női bántalmak, vérzegénység, sápkór,
vesefővén, gyomor és bélhurut, idegbajok
ellen kiváló orvosi tekintélyek által ajánlva, szénsavas
vasas meleg porsó fürdők, lép-(mór)-fürdők,
colarisator fürdők, hidegvíz-gyógyintézet, vasúti
állomás Lugas és Temesvár az állomásra társas
kocsi és magánfogatok vannak kirendelve.
SCHOTTOLA ERNŐ gyógyfürdő-tulajdonos.

„Toronyórák“

palota, lakatya, gyári órákat,
villanyórákat,
legelőnyösebben rendez be
Mayer Károly L.
1-es magyar gőz-órát
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzék, költőjegyzék, bérmentve.

A Magyar Asphalt

részvény-társaság
Budapest, Andrássy-út 30.
elváallja jóállás mellett
legelőnyösebben

asphalt-burkolatok

fektetését és
nedves lakások,
pinczék, stb. gyökerez
szárazzáttételét.
Telefon.

kereskedelmi bank

felmondotta

Kertész Tódor

műiparú raktár

üzlethelyiségeit.

Most

alkalom nyílik 1000
meg 1000-féle czikk
olcsó bevásárlására.

FÖLDESZ L.

puskaműves.

Budapest, IV., Múzeum-körút 3. sz.

Ajánlja díszan felszerelt raktárát, úgymint vadászfegyverek, Flobert és revolverek, épüty teljes vadász-felszerelések és töltényeket.

Javítások pontosan és olcsón eszközöltek.

Magyar vasbutor-ipar!

Kerti sátrak, padok, székek, betegek részére,
beteg-kocsi a legjobb hygienikus tanrend szerint
szerkesztve. — Szoba-closetek, gyermek-kocsi,
sodrony-ágybetétek, ágyak, mosdó-asztalok,
ruhatartók, úgy vendéglők, kávéházak és kórházak teljes berendezése legnagyobb választékban és jutányos árak mellett kaphatók

Sichermann Henrik

vasbutor-raktárában,

Budapest, VI., Andrássy-út 36. sz.

Nagy képes árjegyzékek
kiváratra bérmentve és ingyen.

Nincs többé köhögés!

Mell- és tüdőbaj ellen.

Dr. med. Fáykiss

Szepesi Kárpát Növény-kivonata.

1 üveg ára használati utasítással 75 kr.
Cukorka 1 dobozal 35 kr. Tea Egy csomag 1
1 csomag 20 kr. 50 kr. 25 kr.
Tizenöt év óta legelőnyösebb eredményeket hoz-
nálták köhögés, rekedtség, katarhus,
hökhurut, náthás (influenza), szűk-
mellűség, tüdőgyulladás stb. ellen. —
Eredetileg kapható Fáykiss József-nagy
Kriszta-fő-herceg-császár-egyetem-
Budapest, továbbá Török József győ-
gyeztető Kiváló-tud. — Pótlai megren-
delések azonnal es-küldetnek.

Hirdetések felvételnek a kiadó-hivatalban Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4-ik szám alatt.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV.-TÁRSULAT

BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, acél- és fémöntvényeket

építkezési és gépészeti czélokra vízvezető csöveket, szil-
vattyúkat, lecsapoló és öntöző-szilipet, készülékeket a

belvizek leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szer-
kesztett turbinákat, órlőhengereket kéregöntetű hen-
gerekkel és malomberendezési czikkeket. — Zsilipeket

bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alag-
csöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez,

czölőpverő gépeket, anyagszállító kocsiakat. — Álló vagy

fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és minden-

5619 nemű zúzógépek. 132. sz.

A Borries-féle uradalmak igazgató-
sága Eckendorfbán a t. gazdaközön-
ség becses tudomására hozza, hogy

eredeti Eckendorfi takarmány-répmag

valódi minőségben

Ausztria Magyarországon csakis

Mauthner Ödön

magkereskedésében

BUDAPESTEN kapható

Ezenkívül a czég különlegességeit képező fajok, a legteljesebb csira-
képeségű minőségben a legjutányosabb árakon kaphatók, u. m.:

Mauthner-féle javított sárga oberndorfi,

Mauthner-féle javított vörös óriás Mammuth és

Buchner-féle javított sárga olajbogyóalakú óriás.

FROMMER A. HERRMAN utóda

mag- és növénykereskedése.

Fő-üzlet: V., Tükör-utca 5. sz. BUDAPEST. Fiók-üzlet: VI., Andrássy-ut 1. sz.

16. SZÁM. 1894.

BUDAPEST, ÁPRILIS 22.

41. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: félévre 6.

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
félévre 4.

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
félévre 2.50

Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott vitéldi is csatolandó.

HÁZMÁN FERENCZ.

1810—1894.

ALIG KÉT HETE, hogy a fővárosban elhunyt
Házmán Ferencz. Ennek az egyszerű név-
nek a viselőjében a magyar közéletnek
egyik nevezetes régi alakja dőlt ki. Az utóbbi
években ugyan nem szerepelt, de annál élén-
kebb részt vett a negyvenes évek mozgalmai-
ban, a szabadságharcban és utóbb az alkotmá-
nyos korszak alatt a főváros fejlesztésében.
Egyike volt ama keveseknek, a kik kerültk a
zajos feltűnést és csendben dolgoztak a haza és
embertársai javán. Házmán igazi megtestesü-
lése volt a polgár-erényeknek.

1810-ik évben Buda-Újlakon
született jó módú polgár szülők-
től. Az eszes fiút szülői tudomá-
nyos pályára szánták és ügy-
védnek nevezték. Középiskolai ta-
nulmányait Nyitrán, Esztergom-
ban és Budán elvégezvén, a pesti
egyetemre iratkozott be jogásznak.
Jogi tanulmányai befejeztével
1833-ban Buda város szolgálatába
lépett, mint tollnok. A hivatalnoki
pályán gyors előmenetelt tett. Már
1837-ben tiszti főjegyzésnek és
1843-ban főjegyzőnek választották
meg Budán. Ugyanebben az évben
Buda város követe volt a pozsonyi
országgyűlésen, valamint később
1847/48-ban is.

Mikor a negyvenes években a
hazafias áramlat megindult Ma-
gyarországon és a nemzet jobbjai
kezet fogtak, hogy küzdjenek a
szabadság, jogegyenlőség és nép-
képviselőlet magasztos eszméiért,
Házmán is ott volt a küzdők sorá-
ban.

Mint a főváros tisztviselője, Bu-
dán a magyarságnak volt zászló-
vivője és az 1843/44-iki törvények
alapján a budai tanásteremben
az ő ajkairól hangzott el az első
magyar szó. Buda akkor még tel-
jesen német volt.

Házmán Ferencz a budai oldalon
még most is nagyon elterjedt Hasz-
mann-családból származott. Da-
czára német eredetének, följellem-

vonása épen rendíthetetlen és alkat nem ismerő
feltétlen magyarsága volt. A kik most a szép
tavasz megnyitásával a budai hegyek között sé-
tálnak, a kik bejárák a Vérhalom, a Törökvesz,
a József-hegy, a Madárhegy, a Magas-út lejtőit,
hacsak nem deres feji idősebb emberek, azt
hihetnék, hogy ezek a szép helyek ősidők óta
viselik a magyar neveket. Pedig nem így van a
dolog, mert ezeknek csak német neveik voltak,
azon időtől fogva, a mikor Heiszter tábornok
Budát újra betelepítette, természetesen minél
több némettel. A Franziscberg, a Sauwiesen, a
Staarentanz, a Stochweg, a Kammerwald, a Gal-
genberg és a többi német név, még a török ere-
detre mutató Csardag is, már a negyvenes években
bántotta Budaváros akkori érdemes főjegyzője-

nek, Házmán Ferencznek, igazán magyar haza-
fias érzületét, s erélyével és lángoló hazafisá-
gával keresztül hatolva budai polgártársainak
kérgesedő lelkiületén, arra birta a közgyűlést,
hogy ez egyhangú lelkesedéssel határozta el,
hogy a budai hegyvidék dülői ezután tisztán és
egyedül magyar nevekké ruháztassanak fel.

Az 1847-iki országgyűlésen Házmán Buda
város követe volt s egyik leghevesebb ellenzője
a rendi alkotmány és a nemesi kiváltságok
fenntartásának. Nyíltan és erőlesen szállt so-
rompóba a szabadság és jogegyenlőség elveit.

Házmán lelkesen küzdött szülővárosa érdekei-
ért és ő volt annak az eszmének a megpendi-
tője, hogy az akkor még különválnak levő Buda
és Pest városok egyesíttessenek. Ezt az eszmét

az országgyűlésnek 1848 április
7-én tartott ülésén pendítette meg.
Károlyi István, a pesti követ, elle-
nezte a tervet, míg Szentkirályi
Mór és Kubinyi Ferencz melegen
pártolták. Házmán előkészítette az
egyesítés talaját és érdeme van
abban, hogy az később végre is
meg történt.

Házmán 1848-ban már ismert és
népszerű ember volt, szónoklati és
politikai czikkei révén. Mikor az
első felelős magyar miniszterium
megalakult, Házmán a belügymi-
niszteriumban a városi ügyek vezé-
tésével megbízott osztályfőnök,
majd pedig államtitkár lett. Sze-
mere Bertalan, a későbbi mi-
niszterelnöknek jobbkeze volt és
az ország adminisztrációjának
nagy része az ő vállaira nehezedett.
Tehetségeit a kormány nagyra be-
csülte és Batthyány Kázmér gróf
öt birta meg a külügyi osztály szer-
vezésével is.

A szabadságharc leveretése után
Kossuth Lajossal és Szemere Ber-
talannal együtt külföldre mene-
kült. Szent István koronáját Sze-
mere Bertalan és Házmán Ferencz
vitte magával 1849 július havában
Budapestről Aradra, majd Karán-
sebesre és végül Orsovára, hogy azt
valahol elrejtse. A korona elása-
sának történetét alább Házmán Fe-
rencz hagyatékában talált irat után
közzöljük.

HÁZMÁN FERENCZ.